

Засновники Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно – аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Видається двічі на тиждень. Головний редактор* О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія* В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* С. Горова, Т. Гранчак, О. Пестрецова, Н. Тарасенко. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40 – річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524 – 25 – 48, (044) 525 – 61 – 03.Е – mail: siaz@pochta.ru, www.nbuv.gov.ua/siaz.htm1. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz@pochta.ru**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

**№ 45
(14 червня 2012 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	3
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	19
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	27
ПОЛІТИКА	39
ЕКОНОМІКА.....	45

КИЇВ 2012

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Україна продовжить співробітництво з МВФ і в 2013 році

Україна розраховує на продовження існуючої програми співпраці з Міжнародним валютним фондом (МВФ) у 2013 р., заявив перший віцепрем'єр В. Хорошковський.

«Переговори ведуться. Ми розглядаємо різні варіанти, проте програма з МВФ, що існує на сьогодні, буде продовжена», – сказав він на пресконференції в Києві 13 червня.

Як повідомлялось із посиланням на главу місії МВФ К. Джарвіса (Christopher Jarvis), Фонд готовий повернутися до обговорення питання фінансування України, проте лише після того, коли побачить намір влади країни продовжити відповідні реформи. «Ми зараз чекаємо від уряду (України. – Ред.) ініціатив відносно затвердження і впровадження ряду певних заходів. Як тільки вони визначаться і будуть готові це зробити, ми будемо готові продовжити дискусії про надання фінансування», – сказав він за підсумками роботи місії МВФ у Києві з 21 по 28 травня.

Серед умов відновлення фінансування глава місії назвав підвищення цін на газ для населення, збільшення гнучкості курсу, забезпечення запланованого рівня дефіциту бюджету і вирішення ряду завдань у банківському секторі.

«Є ще не з'ясовані до кінця питання... зокрема, які заходи необхідно прийняти, щоб забезпечити виконання планового показника дефіциту бюджету (на рівні 1,8 %. – Ред.). Також є питання енергетичної політики, особливо це стосується цін на газ», – пояснив глава місії МВФ.

При цьому, за словами К. Джарвіса, річна інфляція в Україні у 2012 р. може становити близько 7 % (у квітневому World Economic Outlook МВФ чекав зростання цін у країні в поточному році на 7,9 % – грудень до грудня), тоді як дефіцит поточного рахунку – 6,5 % ВВП (у квітні – 5,9 % ВВП). За його словами, таке розширення дефіциту поточного рахунку очікується за умови незмінності економічної політики: активізація політики дасть можливість зменшити негативне сальдо.

У зв'язку з цим глава місії МВФ підкреслив, що велика гнучкість курсу гривні зможе захистити національну економіку від зовнішніх шоків.

Крім того, К. Джарвіс відзначив важливість підтримки українським урядом довіри міжнародних і внутрішніх інвесторів до влади країни. Він повідомив, що підсумки роботи місії в Києві будуть розглянуті на засіданні ради директорів МВФ наприкінці червня.

Водночас наприкінці тижня відбудеться засідання групи країн у МВФ на чолі з Голландією і Україною, обговорення підготовки до якого стало метою зустрічі міністра економічного розвитку і торгівлі України П. Порошенка з Виконавчим директором МВФ від групи країн на чолі з Нідерландами і Україною М. Снеллом. Під час зустрічі йшлося також про розгляд підсумків

щорічних консультацій між Україною і МВФ на Раді директорів МВФ, запланований на кінець червня, процес ратифікації Україною поправок до статей Угоди МВФ за результатами 14 перегляду квот і голосів з 2012 р.

Сторони обговорили тенденції розвитку світової економіки, прогноз МВФ стосовно економічного зростання в країнах Європи, ризики й заходи, що вживаються урядами, стан і перспективи соціально-економічного розвитку України.

П. Порошенко зазначив, що Україна зацікавлена в зміцненні стратегічного партнерства, продовженні конструктивного діалогу і співробітництва за програмою МВФ і висловив упевненість у тому, що взаємовигідне співробітництво здатне вивести наші відносини на якісно новий рівень.

П. Порошенко підкреслив, що розпочата програма дій з підвищення привабливості інвестиційного клімату, а також із забезпечення розвитку експортного потенціалу держави. Велика увага, за словами міністра, приділяється галузям, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності України. Одним з головних пріоритетів уряду і Мінекономрозвитку є структурна модернізація економіки, формування режиму максимального сприяння бізнесу та інвесторам, зниження адміністративних бар'єрів і податкового навантаження на бізнес.

За словами міністра, визначені середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного і галузевого рівнів на 2012–2016 рр., а також триває робота з реформування фінансового сектору.

У рамках зустрічі сторони дійшли згоди щодо необхідності прискорення завершення внутрішньодержавних процедур з ратифікації Україною поправок до статей Угоди МВФ (*УНН (www.unn.com.ua)*. – 2012. – 13.06; *Novostimira.com (http://novostimira.com)*. – 2012. – 13.06).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

Перспективи проекту «Набукко» в контексті європейських політичних процесів

До проекту газопроводу «Набукко» нині прикуто увагу європейської експертної спільноти. Будівництво «Набукко», який ще до недавнього часу вважався перспективним проектом для диверсифікації поставок блакитного палива до Європи, наштовхнулося на низку проблем.

Розробка проекту «Набукко» почалася в лютому 2002 р. з ініціативи австрійської OMV і турецької BOTAS та була завершена до 2004 р. Згідно з проектом газопроводу, протяжність «Набукко» становила 3300 км, починаючи від Азербайджану і Туркменістану до Баумгартена в Австрії,

потужність – 26–32 млрд куб. м газу на рік. Орієнтовна вартість проекту – 7,9 млрд євро. Початок будівництва трубопроводу було намічено на 2013 р., комерційні постачання газу по «Набукко» планувалося почати у 2017 р.

Для реалізації проекту «Набукко» було створено консорціум Nabucco Gas Pipeline International, куди увійшли газові компанії європейських країн – учасниць проекту – Німеччини, Австрії, Болгарії, Румунії і Туреччини. Учасниками проекту з рівними частками по 16,67 % стали австрійська OMV, угорська MOL, болгарська Bulgargaz, румунська Transgaz, турецька Botas і німецька RWE.

Спочатку проект газопроводу передбачав постачання газу з родовищ Ірану в Перській затоці. Однак у 2006 р. у зв'язку з конфліктом навколо іранської ядерної програми Євросоюз був змушений виключити Іран зі своїх газових планів. Після цього джерелами «Набукко» були названі Азербайджан (родовище Шах-Деніз), Туркменістан (Довлетабад, Південний Іолотань-Осман), Узбекистан, Ірак і Єгипет. Правда, гарантій центральноазіатського і єгипетського газу не отримано досі, а деякі теоретичні шанси на іракський газ з'явилися тільки у 2009 р., коли австрійська OMV і угорська MOL купили частки в газових родовищах північного Іраку – Khor Mor і Chemchemal.

Тож основним постачальником газу для нової магістралі мало стати азербайджанське газове родовище «Шах-Деніз», з якого, за планом, повинно було надходити щорічно 16 млрд куб. м газу. Запуск видобутку на родовищі «Шах Деніз» у 2007 р. дав змогу Азербайджану стати експортером газу. До цього часу країна імпортувала щорічно близько 4 млрд куб. м газу з Росії. А вже у 2011 р. Азербайджан поставив за кордон 7,1 млрд куб. м, з них 4,5 млрд куб. м – у Туреччину, близько 1 млрд куб. м – в Грузію по Південно-Кавказькому трубопроводу (ПКТ, або Баку – Тбілісі – Ерзурум), 1,5 млрд куб. м – до Росії по газопроводу «Баку – Газімагомед – Моздок», трохи в Іран по «Газах – Астара – Іран» і навіть до Греції, куди ресурс транспортується по існуючій системі газопроводів Туреччини.

У 2012 р. партнерство з Росією планується розширити: «Газпром» готовий купувати 3 млрд куб. м азербайджанського газу для подальшого перепродажу у Європу. Фактичні обсяги поставок поки що далекі від проектних, але керівництво Державної нафтової компанії Азербайджану – SOCAR – вже планує збільшити потужність ПКТ з нинішніх 8 до 35 млрд куб. м, що пов'язано з новими планами розвитку газової галузі.

У квітні 2012 р. Азербайджан оголосив про масштабний розвиток газової галузі до 2025 р. Згідно з планами уряду, видобуток зросте до 30 млрд куб. м у 2020 р. і до 50 млрд куб. м у 2025 р. Унаслідок цього Азербайджан наростить експорт газу у Європу, де має намір зайняти 7 % ринку і потіснити «Газпром». Майбутні постачання азербайджанського газу ґрунтуються на реалізації кількох проектів, які повинні вивести ресурс на ринок Європи, серед яких і «Набукко», однак останнім часом він втрачає свою пріоритетність порівняно з іншими аналогічними проектами з огляду на низку факторів.

Газопровід «Набукко» є одним із проектів «Південного газового коридору», який передбачає постачання газу з Каспійського регіону і Близького Сходу в країни ЄС. Його будівництво для Європи має ряд незаперечних переваг. По-перше, «Набукко» повністю вирішує завдання диверсифікації енергопоставок з Росії. По-друге, «Набукко» забезпечує прямий вихід Європи на газовий ринок Каспію, Центральної Азії і Середнього Сходу, що нині можливо тільки через Росію. По-третє, «Набукко» вирішує завдання скорочення залежності від транзиту через Україну (і Білорусь), повністю огинаючи кордони Євразії. Багато в чому внаслідок цих переваг «Набукко» у 2005 р. отримав статус основного стратегічного проекту ЄС в енергетиці.

25 червня 2007 р. був підписаний договір про початок будівництва газопроводу. Підписанти – Туреччина, Болгарія, Румунія, Угорщина, Австрія та Єврокомісія. На той момент будівництво газопроводу планувалося розпочати з 2010 р., а здати в експлуатацію – у 2013 р. Проте згодом ці терміни були зрушені в часі: консорціуму, як і раніше, не вдавалося знайти під свій проект ні газ, ні гроші. Спочатку будівництво відклали до 2011 р. А в 2009 р. консорціум «Набукко» зібрався на засідання повторно, і 13 липня 2009 р. було підписано чергову угоду про будівництво «Набукко». Церемонія підписання відбулася в Анкарі, підписанти ті ж – Туреччина, Австрія, Угорщина, Болгарія і Румунія. Плюс до них приєдналася німецька компанія RWE, що погодилася увійти в проект 5 лютого 2008 р.

Слідом за Німеччиною до «Набукко» виявила інтерес Чехія, але відразу ж передумала. У Празі підраховали, що вигідніше розширити «Північний потік» і купувати газ у німців. Деякий час Франція теж розраховувала увійти в «Набукко», але категоричне «ні» висловила Туреччина, через суперечності з приводу визнання геноциду вірмен.

Була також спроба втягнути в проект Росію: у березні 2010 р. італійська Ені запропонувала об'єднати «Набукко» і «Південний потік», але Москва відразу ж відкинула цю ідею.

4 березня 2010 р. Туреччина ратифікувала угоду про участь у «Набукко». І, здавалося, було відкинуто останню перешкоду в реалізації проекту. Деякі учасники проекту навіть форсували будівництво. Першу 60-кілометрову ділянку газопроводу побудувала Румунія, а до 15 жовтня 2010 р. з'явилася також 47-кілометрова «змичка» між румунським Арадом і угорським Сегеда.

Однак у «Набукко» виникли проблеми з поставками газу. 15 вересня 2010 р. між Азербайджаном, Румунією і Грузією було досягнуто домовленості про проект AGRI. Цей проект вивів із «Шах-Деніза» 8 млрд куб. м газу, а після 2017 р. пообіцяв наростити потужність до 25 млрд куб. м на рік.

Шанси отримати іранський газ фактично зникли після активізації на початку 2012 р. США «антиіранської кампанії», у рамках якої ЄС також оголосив про приєднання до нових санкцій проти Тегерана. У результаті іранський газ виявився тимчасово виведеним «за дужки» світової торгівлі.

Суттєвою виявилася також проблема з транзитом територією Туреччини, яка прагне обміняти «Набукко» на свою євроінтеграцію. Однак у

вересні 2011 р. бундесканцлер А. Меркель прямо заявила, що Туреччині ще рано ставати повноправним членом ЄС. Через місяць, 7 жовтня, ще різкіше висловився французький президент Н. Саркозі: «Моя позиція з цього питання не змінилася і не зміниться. Моя особиста переконаність у тому, що ЄС не для Туреччини». І більше того, перебуваючи з візитом у Вірменії, Н. Саркозі зажадав від Анкари визнати геноцид вірмен, пригрозивши прийняти «законодавчі заходи по криміналізації заперечення геноциду».

У відповідь Анкара зосередилася на зміцненні власного регіонального лідерства, зміцнивши співробітництво з Грузією і Азербайджаном. У результаті, якщо раніше ЄС дивився на Туреччину лише як на транзит для «Набукко», то згодом Туреччина, об'єднавшись з Баку, стала також гарантом каспійських поставок. У жовтні 2011 р. Баку пообіцяв Туреччині 6,7 млрд куб. м (на першому етапі), а також 10 млрд куб. м для транзиту до Європи. Для того ж, щоб здійснити цей транзит, 26 грудня 2011 р. Туреччина та Азербайджан домовилися про будівництво Трансанатолійського газопроводу (TANAP) (поки що тільки підписано меморандум про взаєморозуміння).

Проект TANAP розрахований на 16 млрд куб. м газу на рік. Ціна – 5 млрд дол, терміни – 2013–2017 рр. Правда, обсягів TANAP для задоволення потреб Європи все одно не вистачить, необхідно також підключити туркменський або казахстанський газ. Тобто без будівництва Транскаспійського газопроводу «Тенгіз-Туркменбаші-Баку» шанси «Набукко» дуже проблематичні.

На сьогодні Казахстан, Туркменістан і Узбекистан не підписали декларацію з будівництва «Набукко». Основна проблема – неврегульованість проблеми делімітації каспійського шельфу. А без шельфу ні Казахстан, ні Туркменістан не зможуть покласти необхідні обсяги газу, маючи, крім того, зобов'язання перед Китаєм, Росією та іншими гравцями. Зі свого боку, Росія та Іран, що володіють найбільшими запасами шельфу, також наполягають, що Баку і Ашхабад не мають права будувати без погодження цього питання на саміті за участі всіх п'яти прикаспійських країн.

Серйозним ризиком у реалізації проекту «Набукко» є також проблема фінансування. Якщо плани по російському «Північному потоку» підтримувалися найпотужнішою економікою Європи (Німеччиною), то споживачі «Набукко» – це країни Південно-Східної Європи, що мають менше фінансових можливостей і опинилися найбільш уразливими в умовах глобальної кризи. Критики «Набукко» зазначають, що проект занадто дорогий: офіційно називається цифра в 9,7 млрд євро, проте реальні витрати оцінюються в 15 млрд євро. З іншого боку, є думка, що учасникам проекту не вдасться заручитися достатньою кількістю контрактів на закупівлю газу, щоб повністю замінити ними російські поставки.

Крім того, «Набукко» перебуває на верхньому рейтингу терористичних загроз. Маршрут проекту проходить через курдські території, поблизу Карабаху, а також територією Грузії, де також перманентно мусується загроза відновлення бойових дій. Водночас проти «Набукко» ситуативно зійшлися позиції США і Росії. Вашингтон не зацікавлений у самодостатності

Європи, Москва, у свою чергу, не зацікавлена ділити контроль за регіонами, які входять у сферу її пріоритетного впливу.

На думку експертів, криза в будівництві «Набукко» не в останню чергу пов'язана з кардинальними змінами на світовому газовому ринку: став активніше використовуватися скраплений газ, а також у ряді країн розпочато видобуток газу із сланцевих порід.

До цього часу ніякого серйозного прогресу в реалізації «Набукко» досягти так і не вдалося. До того ж «Набукко» стає дедалі менш популярним серед його ж акціонерів. Так, 23 квітня 2012 р. прем'єр-міністр Угорщини В. Орбан заявив, що угорська нафтогазова компанія MOL залишає газопровідний проект «Набукко». Натомість MOL розглядає можливість приєднання до проекту компанії BP SEEP (Південно-Східноєвропейський газопровід). Проект SEEP із транспортування азербайджанського газу через південно-східну Європу, у тому числі Угорщину, у Західну Європу, переважно спирається на вже наявну газову інфраструктуру і є альтернативою «Набукко».

З 2010 р. MOL вже кілька разів висловлювала свої сумніви в доцільності участі в «Набукко», у зв'язку з низкою питань, що стосуються поставок і витрат на проект, а також у зв'язку з питаннями структури та менеджменту. У квітні 2012 р. MOL заявила про готовність остаточно вийти з проекту «Набукко» у разі виникнення такої необхідності, пояснивши, що «існує багато невизначеностей навколо проекту «Набукко», які складно ігнорувати». 26 квітня головний виконавчий директор MOL Ж. Хернаді повідомив, що MOL вважає нерентабельним подальше фінансування проекту. До цього угорська компанія відмовилася від перерахувань коштів до річного бюджету Nabucco International Company (NIC), яка займається «Набукко».

Однією з головних «невизначеностей», пов'язаних з «Набукко», MOL вважає брак ресурсної бази для заповнення газопроводу. У жовтні консорціум «Набукко» подав заявку на участь в тендері на транспортування газу з азербайджанського родовища Шах-Деніз, однак поки переговори не принесли яких-небудь результатів. Єврокомісія очікує, що Азербайджан прийме рішення протягом найближчих кількох місяців, проте навіть при успішному результаті переговорів родовища газу Шах-Деніз буде достатньо для заповнення лише третини газопроводу. У результаті учасники консорціуму «Набукко» стали розглядати можливість зменшення потужності трубопроводу вдвічі – до 15 млрд куб. м, а також скорочення його протяжності – від Болгарії до Австрії.

13 травня свої сумніви щодо участі в «Набукко» висловила і німецька RWE. «Ми як і раніше вважаємо, що «Набукко» в його початковій формі є найкращим варіантом для всіх акціонерів та учасників проекту – постачальників, споживачів, операторів газопроводів. Однак у світлі мінливих умов – будівництва інших газопроводів – ми перевіряємо, чи відповідає участь у цьому проекті нашим комерційним і стратегічним інтересам», – сказав прес-секретар RWE. Згідно з інформацією в німецьких ЗМІ, топ-менеджмент компанії вже проінформував влади ЄС, що RWE може

згорнути свою участь у проекті «Набукко».

Опитані «НГ» російські експерти практично впевнені, що вихід Німеччини з проекту – лише справа часу. Зокрема, директор Інституту національної енергетики С. Правосудов зазначає, що подібні проблеми проглядалися спочатку. «Газу в Азербайджану немає, а що стосується туркменського газу, то без рішення статусу Каспійського моря його поставки досить проблематичні, – відзначає він. – І те, що німецький акціонер вийде з проекту, – цілком передбачувано. Питання лише в термінах». Водночас акціонери, що залишилися, можуть якимось чином реанімувати проект, але лише в регіональних рамках, побудувавши газопровід потужністю до 10 млрд куб. м газу на рік – для задоволення власних потреб, вважає С. Правосудов.

Експерт компанії «БКС Експрес» Б. Зиков вважає вихід RWE з проекту досить імовірним, хоча формальне рішення про це ще не прийнято. «На рішення RWE скоріше за все вплинув ряд факторів, таких як перенесення термінів початку будівництва «Набукко» і заплановані нові газопроводи», – зазначає він. На його думку, один з імовірних варіантів розвитку подій такий: гілка все ж буде побудована, але пропускна здатність газопроводу буде урізана пропорційно потребам і можливостям учасників проекту, які залишилися. Якщо ж проект буде повністю закритий, то Росія отримає від цього ряд закономірних переваг, перш за все можливість ефективніше просувати свої проекти і активніше впливати на ціноутворення на ринку, вважає аналітик.

«Імовірність того, що RWE може вийти з проекту “Набукко”, безсумнівно, є, – продовжує співдиректор аналітичного відділу агентства “Інвесткафе” Г. Бірг. – У цьому випадку початковий варіант реалізований не буде». Також із проекту вийшла Угорщина, а Туреччина, яка є учасником «Набукко», наприкінці минулого року погодилася на будівництво конкуруючого «Південного потоку» через свої води, зазначає він. «Є пропозиції від учасників проекту зі скорочення як потужності трубопроводу, так і його довжини, – продовжує Г. Бірг. – Але проблема ускладнюється тим, що вартість європейського трубопроводу наближається до вартості будівництва (в розрахунку на кілометр) більш потужного «Південного потоку». Менший за потужністю трубопровід не змінить загальну ситуацію з залежністю ЄС від російського газу. За відсутності ж «Набукко» успіх «Південного потоку» більш імовірний».

Водночас аналітик з ринків електроенергії та газу Міжнародного енергетичного агентства (IEA) О. Антонюк упевнений, що російський газопровід «Південний потік» навряд чи може отримати політичну та юридичну підтримку з боку Єврокомісії, незважаючи на проблеми з просуванням газотранспортного проекту «Набукко» та інших шляхів постачання газу до країн Євросоюзу через «Південний коридор», вважає. Коментуючи рішення угорської компанії MOL про вихід із газотранспортного консорціуму «Набукко», аналітик відзначив, що, «незважаючи на наявні затримки у просуванні європейських газотранспортних проектів у регіоні “Південного коридору”, російський

“Південним потік” не отримає від ЄС статусу пріоритетного та відповідної підтримки, яку має “Набукко”. Це суперечить логіці диверсифікації шляхів постачання енергоносіїв, якої дотримується ЄС», – вважає експерт. Водночас він зауважив, що на даний час ситуація для просування російського газотранспортного проекту «Південний потік» стала більш сприятливою.

«Можна аналізувати ймовірність реалізації декількох альтернативних до “Набукко” проектів з будівництва газопроводів у “Південному коридорі”. Але основні учасники європейського газового ринку не поспішають з ухваленням рішень. Адже кожен проект має свою фінансову складову, свої тарифи. Тому проекти, які передбачають менший обсяг транспортування газу, мають перевагу. На сьогодні вже з’явилися пропозиції щодо так званих «міні-Набукко». Привабливими тут є менші витрати при будівництві», – підкреслив О. Антонюк.

За його словами, у загальному вимірі ситуацію слід розглядати не за «окремими трубами, а в контексті ситуації на енергетичному ринку в Європі та обсягів споживання газу, які в 2010 р. мали тенденцію до зниження в середньому на 10 %». За оцінками Міжнародного енергетичного агентства, 3 % від цього показника щодо зменшення споживання газу в ЄС пов’язані з економічними причинами.

«Набукко» – це доволі амбіційний проект. Він має свої переваги, отримуючи безпрецедентну офіційну юридичну підтримку з боку Єврокомісії та забезпечуючи чіткий план транспортування газу країнами ЄС. Але водночас такий великий проект є дуже складним для реалізації за часовими та технологічними чинниками. Адже для запроектованого щорічного транспортування 31 млрд куб. м газу необхідно забезпечити надійні джерела постачання палива. Це є під питанням на сьогодні. Якщо позиція Азербайджану тут є зрозумілою, то щодо Туркменістану – це великий знак запитання», – заявив О. Антонюк.

Зрештою, з огляду на позицію акціонерів, консорціум був вимушений піти на компроміс. 17 травня консорціум проекту газопроводу «Набукко» Nabucco Gas Pipeline International представив оновлений план будівництва газопроводу під назвою Nabucco-West (Набукко-Захід). За новою концепцією, протяжність газопроводу скорочується в три рази (тобто за вирахуванням транспортування через Туреччину) – до 1300 км загальної довжини. Трубопровід простягнеться від кордону Туреччини та Болгарії до міста Баумгартен в Австрії. За різними оцінками, Nabucco-West пройде територіями Болгарії (412 км), Румунії (469 км), Угорщини (384 км) та Австрії (47 км). Потужність «Набукко» скорочується у два рази – до 15 млрд куб. м. Відповідно, також у два рази зменшується ціна – до 4 млрд євро.

У цілому тепер для поставок до Європи планується така схема: спочатку газ поступає вже існуючим газопроводом Баку – Тбілісі – Ерзурум. Потім – Трансанатолійським газопроводом. І тільки потім газ на турецько-болгарському кордоні дістається європейцям через Набукко-West. Найпершою концепцію Nabucco-West підтримала Туреччина. Німеччина поки що пообіцяла подумати.

25 травня навіть укорочений Nabucco-West виявився на межі провалу. Британська British Petroleum, що є його найбільшим акціонером, публічно заявила про відмову від участі в проекті. Притому, що компанія розглядалася як ведучий потенційного постачальника газу для даного проекту (BP особисто гарантувала «Набукко» 16 млрд куб. м).

Нова версія проекту, утім, не втримала від сумнівів у економічній ефективності «Набукко» британську нафтогазову компанію British Petroleum (BP), яка спільно з Державною нафтовою компанією Азербайджану (ДНКАР) і норвезькою Statoil розробляє другу фазу азербайджанського родовища Шах-Деніз. 25 травня компанія заявила, що більше не розглядає газопровідний проект «Набукко» як спосіб доставки азербайджанського газу до Європи і вважає проект економічно недоцільним.

Ваги цій заяві додає той факт, що BP також є одним з акціонерів консорціуму «Шах-Деніз». Того самого консорціуму, який скоро повинен вибрати проект газопроводу, яким поставлятиметься каспійський газ. Для порівняння, частки акціонерів «Шах-Деніза» розподілилися так: BP Amoco (оператор проекту) – 25,5 %, Statoil Azerbaijan – 25,5 %, SOCAR Azerbaijan, Elf Petroleum Azerbaijan, LukAgip N.V. (дочірня компанія «ЛУКОЙЛа») і Oil Industries Engineering & Construction – всі четверо по 10 % кожний, а також Turkish Petroleum Overseas Company Ltd. – 9 %. Тобто існують всі шанси на те, що рішення British Petroleum для «Набукко» може виявитися фатальним.

Натомість BP з партнерами по Шах-Деніз розглядає можливість будівництва власної магістралі – газопроводу «Південно-Східна Європа» (SEEP), який пройшов би від турецького кордону до Угорщини і використовував би в основному вже існуючу інфраструктуру. Його загальна протяжність – 1,3 тис. км, пропускна спроможність – 10 млрд куб. м на рік. Однак, як відзначають у самій BP, проект перебуває «на ранній стадії».

Крім того, BP може підтримати проект Трансадриатичного трубопроводу (TAP) німецької E.ON Ruhrgas і швейцарської EGL, який, за планом, пройде через Грецію і Албанію в Італію. За словами І. Конна, партнери по Шах-Деніз ухвалюють рішення про «Набукко-Захід» до кінця червня, а остаточне рішення про маршрут постачання газу в Європу – до червня 2013 р.

Третій аналогічний маршрут – проект Азербайджану і Туреччини Trans Anadolu Pipeline (TANAP). Угоду про його будівництво країни підписали наприкінці 2011 р. Передбачається, що газопровід буде набагато дешевшим і компактнішим за Nabucco (16 млрд куб. м газу на рік, з яких 10 млрд – для ЄС, а 6 млрд – для Туреччини). Як джерело сировини для TANAP також розглядається Шах-Деніз. Проект підтримали США, визнавши, що цей варіант позбавляє Nabucco значення. У відповідь на це в Єврокомісії заявили, що підтримають «будь-які ініціативи» з постачання газу в ЄС – аби лише вони не були пов'язані з традиційними постачальниками в особі Росії, Норвегії й Алжиру.

Коментуючи проблеми з реалізацією «Набукко», директор центру НОМОС М. Гончар констатує, що це раніше чи пізніше мало статися – оскільки практично всі члени консорціуму «Набукко» ведуть бізнес з

російським «Газпромом».

«Їхній головний бізнес-партнер – завжди «Газпром». Я маю на увазі компанії-засновниці конкретно взятого газотранспортного консорціуму Nabucco: і австрійську OMV, і угорську MOL, і румунську Transgaz, і болгарську Bulgargaz, і турецьку Botas, і німецьку RWE. Всі вони мають свій основний бізнес поки що з «Газпромом». Тому, реалізуючи той чи інший проект, а особливо проект, який суперечить інтересам «Газпрому», вони неминуче зіштовхуються з опором, і з проблемами у своєму основному бізнесі», – переконаний М. Гончар.

Таким чином, як вважає експерт, Єврокомісія з самого початку зробила велику помилку, коли віддала бізнесу реалізацію «Набукко» як рядовий бізнес-проект. За словами М. Гончара, у цій ситуації Єврокомісія, навпаки, – мала б задати правила гри. «Набукко» – це інфраструктурний проект, а будь-які інфраструктурні проекти, особливо транснаціональні, складно реалізовувати за допомогою бізнес-схеми, яка б влаштувала всіх.

«Бізнес мислить іншими рамками. Бізнес став оглядатися на свій основний бізнес і тому закономірний результат. «Набукко», поки що швидше живий, ніж мертвий. Але якщо далі не будуть вжиті екстрені заходи, то він стане швидше мертвим, ніж живим», – констатував М. Гончар.

Експерт наголошує: щоб виправити ситуацію, Європейська комісія повинна виступити в ролі консолідатора зусиль різноспрямованих інтересів всіх зацікавлених сторін. В іншому випадку фіаско проекту Nabucco ставить під сумнів ідею ЄС бути одностайним у сфері енергетичної безпеки.

«Поки Європейська комісія буде залишатися, так би мовити, у бізнесовій рамці визначення майбутнього цього проекту, доти ЄС ітиме хибним шляхом, який приречений на провал. Це буде фіаско не тільки зовнішньої єдиної енергетичної політики ЄС. У принципі – це фіаско Євросоюзу, яке б'є в цілому по його ідеї. Питання не в тім, що не буде «Набукко», катастрофи для ЄС це не принесе. Але це буде означати, що Європейський Союз нічого не може зробити в сфері енергетики», – резюмував експерт.

Проте Єврокомісія і низка європейських компаній як і раніше вважають, що у «Набукко» є шанс. Зокрема, Єврокомісія у відповідь на заяву ВР повідомила, що не відкидає втілення в життя початкового проекту використання «Набукко», який передбачає поступове залучення всього газопроводу. Згідно з офіційною позицією Єврокомісії, озвученою 25 травня 2012 р. представницею ЄК М. Холзнер, повна версія проекту будівництва газопроводу Nabucco все ще розглядається.

Аналогічної думки дотримується німецька енергетична компанія RWE, яка визнає, що «Набукко» в його початковій формі є найкращим варіантом для всіх акціонерів та учасників проекту. «Ми впевнені, що зараз буде обрано саме варіант використання Nabucco-West, однак згодом початкова концепція плану також буде обговорена», – заявив член ради директорів німецької RWE Л. Бірнбаум. Глава East European Gas Analysis М. Корчемкін зазначає, що назва газопроводу, який доставлятиме до Європи азербайджанський газ, не має значення і доля «Набукко» залежить тільки від вибору Баку.

Після недавньої заяви німецької RWE про перегляд питання доцільності своєї участі в проєкті газопроводу «Набукко», Туреччина знову заявила про свою підтримку «Набукко». Директор департаменту з розвитку стратегії і бізнесу в турецькій державній трубопровідній компанії Botas Л. Озгюль, зокрема, завірив, що «Botas та міністерство енергетики і природних ресурсів Туреччини повністю підтримують цей проєкт».

Проєкт газопроводу Nabucco-West має більше шансів на реалізацію порівняно з проєктом SEEP, вважає Л. Озгюль. За його словами, перевагою Nabucco-West є те, що він більш ніж у два рази перевищує за потужністю прокачування газопровід SEEP. Як відзначив Л. Озгюль, Nabucco-West матиме пропускну спроможність у 21 млрд куб. м газу на рік, проти 10 млрд у SEEP.

Він також відзначив, що проєкт Nabucco-West важливий для Туреччини і країна його підтримує. Проте, за його словами, вибір залишається за азербайджанською стороною і буде реалізований той проєкт, який вибере Азербайджан.

«Для Туреччини стратегічним і першорядним питанням залишиться реалізація проєкту TANAP, який транспортуватиме азербайджанський газ турецькою територією до кордону з Болгарією. Після цього ми пропонуємо проєкт Nabucco-West для подальшого транспортування газу до Європи» – сказав Л. Озгюль.

Парламент Болгарії 22 травня ратифікував договір щодо участі Софії в газотранспортному проєкті «Набукко». Документ обумовлює питання інвестування в будівництво, експлуатацію і обслуговування газотранспортної системи.

У квітні 2012 р. Болгарія з метою прискорення процесу будівництва магістралі оголосила «Набукко» національним пріоритетом. З його допомогою держава розраховує диверсифікувати свої джерела енергії і таким чином компенсувати залежність від поставок природного газу з Росії.

США також продовжують заявляти про тверду підтримку проєкту будівництва газопроводу «Набукко», незважаючи на вихід з нього провідного учасника – британської компанії «Брітш петролеум». Коментуючи нинішній розвиток подій, начальник прес-служби Держдепартаменту США В. Нуланд заявила, що Вашингтон як і раніше «рішуче підтримує “Набукко”». Адміністрація Б. Обама вважає його «надзвичайно важливим проєктом», сказала офіційний представник зовнішньополітичного відомства США. На її погляд, реалізація проєкту «Набукко» сприяла б «диверсифікації джерел енергоресурсів, диверсифікації ринку».

Як заявив заступник голови Державної нафтової компанії Азербайджану (ДНКАР) Е. Насиров, від первісного варіанта реалізації проєкту «Набукко» ще не відмовилися, незважаючи на думку менеджменту британської ВР. Він зазначив, що сумніви в доцільності Nabucco, висловлені компанією ВР, є приватною думкою одного з менеджерів. При цьому ДНКАР, за словами Е. Насирова, вже поінформувала британців про свою незгоду з цією позицією. У свою чергу, у ВР вибачилися за слова свого менеджера. Заступник голови ДНКАР додав, що Азербайджан, як і раніше розглядає

Nabucco як один з варіантів доставки в Європу газу, що видобувається в країні. Е. Насиров оцінив шанси реалізації проекту як «50 на 50».

Е. Насиров уточнив, що альтернативний трансанатолійський газопровід (TANAP), який Баку збирається будувати спільно з Туреччиною, поки є «тільки концепцією». Його будівництво планується закінчити до 2017 р. І Nabucco, і TANAP покликані знизити залежність Європи від російського газу. У свою чергу Москва має намір вже наприкінці 2012 р. почати будівництво «Південного потоку», який пройде дном Чорного моря і дасть змогу поставляти паливо в південні країни Європи. Закінчити будівництво труби планується в 2015 р.

Отже, останнє слово повинен сказати саме газовидобувний консорціум «Шах-Деніз», а перед ним стоїть вибір: або Nabucco-West, або SEEP. Маршрути обох газопроводів майже збігаються, кінцевий споживач той же – Австрія. Відмінність лише в тому, що SEEP закінчується в Угорщині, а далі газ поступає в Баумгартен по трубі-«інтерконектору». Свій вибір консорціум «Шах-Деніз» повинен зробити наприкінці червня. До речі, у цей термін, за словами міністра енергетики і природних ресурсів Туреччини Т. Йилдиза, між Туреччиною і Азербайджаном планується підписання угоди про будівництво Трансанатолійського газопроводу.

Переможець в конкуренції Nabucco-West і SEEP згодом змагатиметься з Трансадриатичним газопроводом (TAP), що сполучає Грецію з Італією через територію Албанії та Адриатичне море. Остаточне рішення щодо вибору маршруту поставок каспійського газу до Європи очікується до середини 2013 року.

При такій ситуації, за розрахунками глави газового департаменту в австрійській OMV Х. Петера-Флорена, будівництво Nabucco-West може початися не раніше, ніж у 2015 р. і завершитися у 2018 р. Тим часом, за даними американської газети Upstream, консорціум «Набукко» вже уклав угоди з банками про фінансування у розмірі 4 млрд євро. Зокрема, угоди укладені з European Investment Bank (EIB) – на 2 млрд євро, European Bank for Reconstruction & Development (EBRD) – 1,2 млрд євро і International Finance Corporation (IFC) – 800 млн євро.

Як відомо, керівництво України також пов'язує великі надії з альтернативними поставками газу з Азербайджану. Як повідомлялося раніше, Україна заявляла про готовність вкласти близько 790 млн євро (близько 8 млрд грн) у будівництво Транскаспійського газопроводу, яким планується доставляти газ з каспійських країн у газопровід «Набукко» в обхід Росії. Однак з реалізацією названих «укорочених варіантів “Набукко”», надія на отримання газу для України тоне, хоча ще п'ять років тому реально опрацьовувалося кілька варіантів підключення до «Набукко», у т. ч. поставки реверсом з Болгарії чи Угорщини, а також морським транспортом від узбережжя Грузії або Туреччини.

Незалежно від того, якому з проектів віддадуть перевагу ЄС і компанії-оператори Україна буде мати дуже сумнівні перспективи отримання азербайджанського газу. Хоча можливості використання опрацьованих

варіантів підключення до «Набукко» і залишилися тими ж, що і п'ять років тому, потужність нових альтернативних проектів скорочена в два рази і поки що розрахована на мінімальні потреби, де обсяги для України не враховані.

Україна озвучила бажання отримати 10 % в проекті TANAP, але навіть у разі позитивного сприйняття такого побажання, оцінки економічної доцільності будуть сумнівні. Україні потрібно буде внести суму близько 600–700 млн дол. (10 % від оціночної вартості TANAP), при цьому організація фізичних поставок газу в Україну з газопроводу TANAP буде вирішуватися на наступному, можливо більш витратному етапі – участь у проектах SEEP і Nabucco-West, що вимагатиме аналогічних витрат. У конфігурації консорціумів цих газопроводів, де Україна може розраховувати максимум на 10–15 %, такий голос не буде вирішувати нічого, у той час витрати будуть порівнянні з можливостями реалізації власних проектів.

Одним з небагатьох реальних проектів, який можливо здійснити своїми силами за ті ж гроші (900 млн дол.), але з отриманням конкурентних переваг – є будівництво приймального СПГ-терміналу на узбережжі Чорного моря. ТЕО проекту готове, а за оптимістичними оцінками, восени 2012 р. можуть бути реалізовані такі стадії – вибір проектувальника, проектування і т. д. Саме СПГ-проект допоміг би підключитися до ще однієї альтернативи виведення азербайджанського газу в Європу – проекту «AGRI» (Азербайджан – Грузія – Румунія Інтерконнектор).

Проект AGRI передбачає транспортування азербайджанського газу газопроводами на чорноморське узбережжя Грузії, де цей газ скраплюватиметься на СПГ-заводі, після чого суднами буде поставлятися через Чорне море до Румунії. Учасниками проекту AGRI є компанія SOCAR, Корпорація нафти і газу Грузії, а також компанії MVM (Угорщина) і Romgaz (Румунія). Потужність проекту розглядається в трьох варіантах – 2 млрд куб.м/рік, 5 млрд куб.м та 8 млрд куб.м. За попередніми оцінками, залежно від цього вартість проекту буде варіюватися в межах від 1,2 млрд євро до 4,5 млрд євро. Участь України в цьому проекті дала б можливість отримати газ, не вирішуючи ключової проблеми СПГ-поставок – проходження турецьких проток.

Спочатку на червень 2012 р. було заплановано закінчення ТЕО проекту. На жаль, про долю AGRI відомо небагато – до прийняття ключових рішень. Це змушує засумніватися в реальності планів України прийняти поставки азербайджанського СПГ у 2014–2015 р. (згідно з підписаним меморандумом з Азербайджаном), тому що за найбільш оптимістичним сценарієм розвитку подій на той момент ще не буде готовий приймальний СПГ-термінал в Україні, а будівництво СПГ-заводу в Грузії ще навіть не почнеться. При цьому факт того, що Україна не є учасником AGRI, а лише робить незграбні спроби потрапити до нього, посилює невизначеність отримання азербайджанського газу у вигляді СПГ.

Як видно, шанси транспортування/контрактації азербайджанського газу в/для України на найближчі п'ять років є мінімальними. Навряд чи Україна зможе використовувати поки що єдину реальну можливість отримання газу з

Азербайджану – його транзит через ГТС Росії – в Україну, адже для цього потрібен як мінімум підписаний контракт на прямі поставки газу. Якщо згадати, то до 2006 р. Україна мала контракти на прямі поставки газу з Туркменістаном, а також отримувала газ з Узбекистану та Казахстану. Але, на жаль, нинішнім керівникам нафтогазової галузі зацікавлених країн навряд чи під силу повернути тодішню практику. Хоча можливо це тимчасово, тому що зміни на європейському газовому ринку можуть змусити вдатися до зазначених схем співпраці або ж створять передумови для зростання економічної привабливості подібних схем. Україна давно і відверто віддала середньоазіатський ринок, і ті деякі приклади роботи за прямими контрактами, які існують сьогодні в невеликих масштабах і для окремих підприємств – зайвий тому доказ.

Водночас зниження перспектив будівництва газопроводу «Набукко» чи повна відмова від цього проекту, на думку експертів, може навіть спричинити переформатування Євросоюзу, яке вплине на позиції Росії, України та Угорщини.

Угорщина, заявивши про вихід з «Набукко», на перший погляд, підіграла «Газпрому», для якого «Набукко» є конкуруючим проектом. Проте, по-перше, Угорщина і так вже є учасницею проросійського «Південного потоку». По-друге, два незалежні один від одного газопроводи для будь-якої країни – це все-таки краще для енергобезпеки, ніж залишитися з одним проектом.

Слід також зазначити, що участь Угорщини у проекті SEEP (газопровід «Південно-східна Європа») не тільки допомагає Угорщині диверсифікувати енергопоставки з Росії, але навіть укріплює її власний транзитний статус. «Набукко» – проект Австрії, яка прагне домінувати над Південно-східною Європою і насамперед над Угорщиною. У «Набукко» австрійці – кінцевий споживач, а угорці при будь-яких розкладах зобов'язані їм поставляти газ через свою територію. Тоді як кінцевим споживачем газопроводу SEEP є Угорщина. І для того, щоб потім газ отримала Австрія, вона має виступити перед Будапештом у ролі прохача, оскільки зв'язуюча обидві країни труба-«інтерконектор» перебуває в угорській власності.

Отже, крах «Набукко» сприятиме зміцненню не тільки енергобезпеки, а й регіонального лідерства Угорщини. По-перше, щодо Західної Європи (щодо Австрії). По-друге, SEEP розбавить залежність Угорщини від «Південного потоку». По-третє, Угорщина (за допомогою SEEP і «Південного потоку») знизить залежність від транзиту через Україну.

Крім того, зазначимо, що, крім інтересів Будапешта, навкруги SEEP також зійшлися геополітичні розрахунки США, Британії і Росії. США, окрім відстоювання суто комерційної вигоди, зацікавлені також у геополітиці. По-перше, не допустити будь-якого домінування в Європі, дотримуючись перевіреного принципу «розділяй і володарюй». У зв'язку з цим США набагато вигідніше підтримати Угорщину на противагу економічно більш розвинутій Австрії, ніж сприяти Відню в будівництві «нової імперії». По-друге, крах проєвропейського «Набукко» ще більш укріпить залежність ЄС

від США, у цьому випадку у сфері енергетики.

Росія, у свою чергу, зацікавлена «підчепити» Європу на власний проект «Південного потоку», який за потужностями значно перевершує SEEP. Крім того, крах «Набукко» вивільняє з цього проекту німецьку RWE, а значить, з'являються шанси умовити її таки погодитися на створення тристороннього консорціуму щодо експлуатації української газотранспортної системи.

Слід також зазначити, що значення української ГТС підвищується і для Австрії. Тим більше що демарш В. Орбана не єдиний удар по газових амбіціях Відня. «Газпром» про намір відмовитися прокласти «Південний потік» до Австрії заявив 25 травня. Кінцевою точкою маршруту тепер уже названий не Баумгартен, а місто Тарвізіо (на півночі Італії). Утім, формально остаточне рішення з цього питання ухвалено в листопаді. Проте раніше ще один акціонер «потoku», італійська Eni, також підтверджував намір учасників проекту відмовитися від прокладки «Південного потоку» до Австрії.

Разом з тим, обділяючи Австрію, «Газпром» анонсував відведення для Греції, Хорватії і невизнаної Республіки Сербської у складі Боснії і Герцеговини.

З іншого боку, Росія встановила режим стратегічного діалогу з Британією. По-перше, «Газпром» погодився включити в проект з освоєння Штокманського газового родовища британську компанію Shell. По-друге, як підкреслив глава «Газпрому» О. Міллер, газ, який видобуватиметься на Штокмані, повністю перероблятиметься на зріджений. По-третє, президент РФ В. Путін особисто гарантував розробникам Штокмана додаткові податкові пільги, «якщо вони будуть потрібні».

Крім суто енергетичної корпоративної співпраці, між Москвою і Лондоном також встановлюється стратегічний діалог по лінії зовнішньополітичних відомств. За словами міністра закордонних справ РФ С. Лаврова, відтепер заступники глав МЗС Росії і Британії регулярно зустрічатимуться для обговорення різних стратегічних питань, у тому числі військово-політичного характеру.

Зміцнення зв'язку Росія – Британія покликане урівноважити позиції Німеччини, що посилюються в Європі, що, наприклад, дасть змогу Москві підштовхнути Берлін до компромісу щодо України. Зокрема, з приводу створення трибічного газотранспортного консорціуму.

Отже, ситуація з реалізацією проекту «Набукко» у тому вигляді, у якому з самого початку ініціювала Єврокомісія, не до кінця зрозуміла. Дискусії з проекту «Набукко» велися понад 10 років, і будівництво цього газопроводу стало основою плану Євросоюзу з видобутку природного газу в Каспійському регіоні та зменшення залежності Європи від російських поставок. Протягом цього часу з'явилося декілька менш великих конкуруючих проектів. Усі вони боролися за те, щоб транспортувати газ із шельфового родовища «Шах-Деніз-2» в Азербайджані, розробка якого ведеться під керівництвом компанії BP. Шанси «Набукко» бути втіленим в реальність знизилися. Однак Єврокомісія і низка європейських компаній, як і раніше, вважають, що у «Набукко» є шанс.

Шансів на те, що проект газопроводу «Набукко» у його первісній концепції буде реалізовано, мало, якщо тільки частку у ньому не придбає SOCAR (Державна нафтова компанія Азербайджану), повідомив аналітик з питань енергетики Центру глобальних енергетичних досліджень Великобританії Д. Лі. Вибір повинен відбутися між трубопроводами «Південно-східна Європа» (SEEP) і «Набукко-west».

SOCAR, за словами експерта, показала, що вона хоче взяти участь у транзиті й продажу азербайджанської нафти і газу. Вона не зацікавлена в продажу вуглеводнів на кордоні Азербайджану і не бажає, щоб третя сторона транспортувала і продавала енергоресурси кінцевим користувачам, сказав він. За словами Д. Лі, рішення, зрештою, у будь-якому випадку залежатиме від бажання SOCAR брати участь у проекті.

С. Горвая, канд. наук по соц. коммуникациям, мл. науч. сотр.

Газообеспечение Украины обретает положительные перспективы

«Нефтегаз» 11 мая сообщил, что заключил рамочное соглашение о поставках природного газа с немецкой компанией RWE Supply & Trading GmbH (RWEST), однако объемы не уточнялись.

На текущей неделе СМИ цитируют министра энергетики и угольной промышленности Украины Ю. Бойко, который сообщил, что договоренность Украины с немецкой RWE о покупке природного газа на спотовом рынке может обеспечить поставку украинской стороне около 5 млрд куб. м топлива (www.oilru.com, 13.06.2012 г.).

Еще одним вариантом, отметил Ю. Бойко, является импорт газа из Туркменистана, который может обеспечить около 5 млрд куб. м в год в качестве платы за проекты в области инфраструктуры. Однако такая договоренность требует разрешения России на использование ее трубопроводов.

Министр энергетики и угольной промышленности Украины добавил, что Украина также обсуждает возможность покупки сжиженного природного газа из США и Катара.

Следует отметить, что эксперты ранее, комментируя заключение рамочного соглашения о поставках природного газа с немецкой компанией RWE Supply & Trading GmbH (RWEST), высказывали довольно неоднозначные мнения. Так, независимый эксперт, экс-пресс-секретарь НАК «Нефтегаз Украины» В. Землянский в своем комментарии подчеркнул, что Россия не может допустить выхода Украины на европейский рынок газа и будет всячески этому препятствовать.

Эксперт пояснил, что российский «Газпром» сейчас теряет свои позиции в Европе и если он допустит еще и реверс украинской ГТС, то может потерять и украинский рынок, и ГТС, и транзит. А в случае, если западные компании начнут использовать украинские газовые хранилища в качестве

хаба и соответственно закачивать туда свои объемы газа, украинский газовый рынок станет европейским и Украина выйдет из-под влияния Москвы. «Геополитически Украина в таком случае выходит из-под влияния России и “Газпром” этого допустить не может», – подчеркнул В. Землянский.

При этом он отметил, что вариантов противодействия у России довольно много, в том числе и вполне легальных, не противоречащих как подписанным контрактам, так и энергетическому законодательству Европы.

Например, «Газпром» может максимально увеличить объемы прокачки газа в Европу именно по тем направлениям, которые Украина решит использовать в качестве реверса. При этом транзит газа по территории Украины в этом случае не обязательно увеличится: «Газпром» имеет технические возможности увеличить этот объем и без участия украинской ГТС. В таком случае, даже имея подписанные соглашения с европейскими газотранспортными компаниями, Украина фактически не сможет получать газ из Европы по реверсу, констатировал эксперт.

Член наблюдательного совета Института энергетических исследований Ю. Корольчук отметил: «У нас на границе Украина-Словакия построен газопровод. Это свободная труба. Технически мы могли бы получать по ней небольшие объемы газа. Там есть возможность принимать максимум до 3 млрд куб. м в год. Теоретически мы можем покупать газ во Франции, Германии, а он будет замещаться. То есть мы платим Франции, а фактически газ к нам будет приходить российский: российский газ пропустили в Европу, а затем через словацкую трубу взяли назад. Там есть словацкая труба в Украину, и мы по ней назад берем газ себе. Чтобы не гонять топливо туда-сюда, можно было бы договориться о замещении с Россией и страной-поставщиком спотового газа. На спотовом рынке цена будет примерно на 100 долл. меньше. А цена на транспортировку невелика – 20 долл.» (<http://esi.org.ua>, 25.05.2012 г.).

При этом Ю. Корольчук не считает, что покупка газа в Европе – это реалистичный вариант. «Но если нам его кто-то таки продаст, то это будет иметь большое моральное воздействие на Россию. Мы продемонстрируем, что Украина ищет варианты замещения российского газа», – сказал эксперт.

Кроме того, говоря о соглашении с RWE, Ю. Корольчук подчеркнул: «Мы видим определенное логическое давление на “Газпром”, которое осуществляет Украина. Это внушает веру в то, что тихая газовая война не закончена, она продолжается и, возможно, Украина, пусть и такими маленькими шагами, будет достигать успехов и результатов в переговорах» (www.ukrinform.ua, 14.05.2012 г.). Эксперт обратил внимание, что здесь речь идет не об экономической, а о политической стратегии с целью пересмотра долгосрочных газовых соглашений с Россией.

В то же время он отметил, что в случае реверсного использования газопровода для поставок в Украину газа через RWE «без “Газпрома” этот меморандум не будет действовать, придется с ними договариваться, поскольку на территории Словакии газ еще принадлежит “Газпрому”». Ю. Корольчук оценил возможность выполнения такого контракта как «50 на

50», приймаючи до уваги ход переговорів з Росією.

Слід відзначити, що Київ достатньо довго добивається перегляду ціни на газ, яку вважає завищеною. Також українські влади намагаються знайти альтернативні шляхи постачання газу. Ще в квітні Ю. Бойко заявляв, що його уряд намірний в найближчий час досягти конкретних результатів щодо альтернативних шляхів постачання газу в країну.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Закон про скасування депутатської неприкосновенності потрібно приймати після виборів до Верховної Ради. Таке висловив спікер В. Литвин.

«В час виборчої кампанії кандидати повинні підписатися під зобов'язанням перед громадянами, що після виборів серед першочергових завдань розглянуть цей питання і приймуть відповідне рішення. Тоді ми матимемо результат практичний, все інше – це розмови», – заявив він.

В. Литвин висловив впевненість, що закон про скасування депутатської неприкосновенності не буде прийнятий до виборів, навіть якщо депутати проголосують за нього 5 липня. Спікер нагадав, що закон забороняє вносити зміни до Конституції на останній парламентській сесії.

Також В. Литвин висловив впевненість, що всі поточні розмови про скасування депутатської неприкосновенності є лише передвиборчим етапом (*МинПром – інформація бізнес-класу (<http://minprom.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

Голова Верховної Ради України В. Литвин переконаний, що питання, які роз'єднують суспільство, не варто розглядати у прискореному режимі. Про це він сказав в інтерв'ю Першому національному телеканалу. Він зазначив, що до законопроекту «Про засади державної мовної політики» не надійшло жодної поправки при підготовці його до другого читання. За його словами, такі поправки та пропозиції депутати мають подати до 20 червня. «Поки що немає поправок. Я думаю, в останній день усі вони будуть внесені, і їх буде багато», – сказав Голова ВР.

В. Литвин сподівається, що подальша дискусія навколо мовного питання відбуватиметься більш спокійно. Він переконаний, що питання, які роз'єднують, не варто розглядати у прискореному режимі. «Якби не було цього питання, яке поляризує і розколює суспільство, то перед виборами придумали б інше», – зауважив лідер «народників».

В. Литвин наголосив, що уважно проаналізував закон про мови в Українській РСР від 1989 р. і законопроект про засади державної мовної політики та дійшов висновку, що перший є набагато кращим. За його

словами, законопроект «Про засади державної мовної політики» розвиває перший закон, однак робить це на шкоду українській мові. «З гуманітарної точки зору, з точки зору прав людини можна вести дискусію, що кожна людина має право послуговуватися тією мовою, яку вона вважає своєю рідною. Але якщо брати сукупний підхід, із точки зору державних інтересів і з точки зору безпеки країни, я думаю, рішення мали би бути дещо іншими», – зазначив

В. Литвин.

В. Литвин переконаний, що з російською мовою в Україні взагалі немає жодних проблем. Крім того, за його словами, мовний законопроект у тому вигляді, у якому він є нині, ухвалювати в цілому не можна. «У такому вигляді, як він є, я вважаю, що він не принесе користі навіть для тих мов, які відносять до мов регіональних меншин. Він принесе збурення і протистояння», – вважає лідер народників (*Офіційний сайт Народної Партії* (<http://narodna.org.ua>). – 2012. – 13.06).

***

Заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко констатував, що останнім часом здійснюється ряд так званих реформаторських кроків у сфері адміністративної реформи, які фактично ліквідують державну політику в галузі заповідної справи. Про це політик сказав 13 червня, перебуваючи в Херсонській області, де відбувається запис програми «7 природних чудес України», участь в якій від Херсонщини беруть переможець акції Біосферний заповідник «Асканія-Нова» і спецномінант пустеля Олешківські піски.

М. Томенко зауважив, що протягом останнього періоду і з професійної, і з кількісної точки зору істотно скорочено напрям Міністерства екології та природних ресурсів, який займався заповідною справою. Він наголосив, що на сьогодні цей підрозділ фізично не може здійснювати реальну державну політику в галузі заповідної справи.

Віце-спікер нагадав, що попри негативні висновки експертів, екологів, профільного комітету та громадськості 5 червня 2012 р. був прийнятий у першому читанні законопроект щодо оптимізації повноважень органів виконавчої влади у сфері екології та природних ресурсів, у тому числі на місцевому рівні (реєстр. № 10218). Цим проектом, зокрема, пропонується передати значну частину повноважень у сфері охорони навколишнього природного середовища місцевим державним адміністраціям. Водночас на центральні органи виконавчої влади покладаються повноваження, які не можуть бути належним чином реалізовані за відсутності системи територіальних органів, що призведе до значного погіршення ситуації з охороною навколишнього природного середовища. Віце-спікер зауважив, що така ініціатива з боку влади викликала незадоволення серед екологічних експертів та природоохоронних громадських організацій, так як вона в разі реалізації може знищити всю систему екологічної безпеки та незалежного контролю, яка була створена в Україні за роки незалежності. Підтримуючи

думку екологів, М. Томенко вніс до проекту закону ряд поправок, якими пропонується, серед іншого, залишити Національну комісію з питань Червоної книги з належними їй повноваженнями.

Другою небезпечною тенденцією М. Томенко назвав практику місцевих чиновників, які, розуміючи, що не можуть ліквідувати статус національних чи біосферних заповідників, для того, щоб задовольнити бажання провладних впливових бізнесменів чи високопосадовців, для яких браконьєрство є одним з головних хобі, виділяють мисливські угіддя та території, що розташовані по сусідству з національними чи біосферними заповідниками і таким чином винищують тваринний світ, який за визначенням мав би зберігатися в цих заповідниках (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

Комітет з питань економічної політики рекомендує парламенту направити на доопрацювання проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг.

Законопроектом (реєстр. № 9088) пропонується внести зміни до Господарського та Цивільного кодексів України, законів «Про іпотеку», «Про захист прав споживачів», «Про заставу», які спрямовані на вдосконалення регулювання кредитних відносин, у тому числі забезпечення їх виконання.

Під час обговорення члени комітету акцентували увагу на висновку Головного науково-експертного управління Верховної Ради. Насамперед експерти звернули увагу на те, що назва проекту не відповідає його змісту, оскільки в ньому регулюються питання захисту прав усіх категорій боржників у кредитних зобов'язаннях, а не лише споживачів фінансових послуг.

Крім того, у проекті пропонується визначити істотні умови кредитного договору шляхом внесення відповідних змін до ч. 2 ст. 345 Господарського кодексу та ст. 1054 Цивільного кодексу. Однак, з точки зору законодавчої техніки, одне і те саме питання не може регулюватися в двох різних законодавчих актах, оскільки, крім зайвого подвоєння нормативного матеріалу, це може призвести до виникнення неузгодженостей між відповідними законодавчими актами. Тому експерти пропонують обмежитися визначенням істотних умов кредитного договору лише у ст. 1054 ЦК, доповнивши проект виключенням з ст. 345 ГК ч. 2. Під час обговорення до законопроекту було висловлено й інші зауваження (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи рекомендує парламенту направити на доопрацювання проект закону про землі рекреаційного призначення.

Законопроектом (реєстр. № 10367) пропонується визначити правові

засади використання земель рекреаційного призначення, їх класифікацію, встановити вимоги до рівня забезпечення потреб населення в організації відпочинку, туризму, спортивних та культурно-розважальних заходів.

На засіданні комітету зазначалося: прийняття проекту потребуватиме одночасного внесення змін до ряду законів, що не було зроблено суб'єктом законодавчої ініціативи. Наголошувалося також на тому, що Міністерство інфраструктури України в межах своєї компетенції вважає, що поданий законопроект потребує доопрацювання.

Зокрема, ішлося про те, що норми, які пропонується запровадити поданим законопроектом, уже визначені положеннями Земельного, Водного та Лісового кодексів України, а деякі дублюють статті чинних законів. Також положення ст. 5 (Надання земельних ділянок для розміщення об'єктів рекреаційного призначення) потребують узгодження з діючими нормами Закону «Про місцеве самоврядування в Україні».

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради наголошує, що в запропонованому проекті не знайшов належного висвітлення охоронний аспект, проект не узгоджений належним чином з Земельним кодексом, не враховані положення інших законів, що мають істотне значення для регулювання відповідних суспільних відносин, існують недоліки техніко-юридичного характеру і за результатами розгляду в першому читанні проект доцільно направити на доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів підтримує проект закону про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо забезпечення медичною допомогою осіб з рідкісними (орфанними) захворюваннями.

Законопроектом (реєстр. № 10383), авторами якого є народні депутати В. Сушкевич і В. Карпук, пропонується внести зміни до чинного закону з метою закріплення правовідносин, які забезпечать реалізацію державних гарантій відносно хворих з рідкісними патологіями, та створення умов для своєчасної діагностики рідкісних захворювань, ефективного лікування і комплексної реабілітації таких хворих.

Проектом закону, зокрема, передбачено: визначити термін «рідкісне (орфанне) захворювання»; надавати безплатну медичну допомогу особам, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання і потребують дороговартісних діагностичних та/або лікувальних засобів, та здійснювати їх соціальне обслуговування; започаткувати формування переліку рідкісних захворювань і Державного реєстру осіб, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання; запровадити загальнообов'язкові державні скринінгові програми для виявлення осіб у пресимптомній стадії захворювання (скринінгу), їх раннього лікування і профілактики інвалідизації.

Також законопроектом пропонується передбачити забезпечення за

рахунок бюджетних коштів: осіб із рідкісними (орфанними) захворюваннями лікарськими засобами, лікувальними сумішами та іншими продуктами харчування на підставі медичних показань; жінок, у сім'ях яких є особа з рідкісним (орфанним) захворюванням, послугами з пренатальної діагностики для встановлення наявності цього захворювання в майбутньої дитини та необхідними профілактичними заходами; дітей з рідкісним (орфанним) захворюванням якісними дитячими сумішами та іншими продуктами дитячого харчування на підставі медичних показань.

Комітет схвалив зазначену законодавчу ініціативу як таку, що спрямована на посилення правового та соціального захисту осіб з рідкісними захворюваннями та сприятиме діагностиці, лікуванню та профілактиці рідкісних захворювань (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією підтримує проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення неправомірного втручання в господарську діяльність суб'єктів підприємницької діяльності при здійсненні оперативно-розшукової діяльності та заходів боротьби з організованою злочинністю.

На засіданні комітету зазначалося, що законопроект (реєстр. № 10542) спрямований на зростання в Україні обсягів виробництва продукції, які виробляють підприємства всіх форм власності, створення сприятливого інвестиційного клімату та умов для розвитку підприємницької діяльності, зниження рівня корупції тощо.

Так, у Законі «Про оперативно-розшукову діяльність» пропонується уточнити підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності. Зокрема, передбачається можливість її проведення лише за оформленими в установленому порядку заявами та повідомленнями за наявності передбачених законом підстав. Таке доповнення, вважають народні депутати, має сприяти обмеженню можливостей для вчинення протиправних дій. Крім того, за цих обставин створюються більш широкі можливості для оскарження в судовому або адміністративному порядку таких дій. Згідно з проектом, приймати рішення про проведення оперативно-розшукової діяльності забороняється не тільки за відсутності підстав, передбачених чинною ст. 6 закону, а й за анонімними заявами та повідомленнями, без зазначення конкретних фактів правопорушень, а також у разі неподання документів, що підтверджують їх.

Передбачається також, що особи, які подали до органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, несуть відповідальність відповідно до закону. Встановлюється заборона на вилучення не тільки оригіналів фінансово-господарських документів, а й комп'ютерів та інших носіїв інформації.

У розширення передбаченого чинним законом права фізичних та

юридичних осіб оскаржувати в порядку, встановленому законодавством України, до суду дії співробітників спеціальних підрозділів для боротьби з організованою злочинністю та інших відповідних органів, додатково встановлюється відповідальність органів, що здійснюють заходи боротьби з організованою злочинністю, та їх посадових осіб за шкоду та інші збитки, заподіяні суб'єкту господарювання внаслідок порушення вимог законодавства, перешкоджання його діяльності в разі неправомірного здійсненні таких заходів *(Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)). – 2012. – 13.06).*

***

Комітет з питань свободи слова та інформації рекомендує парламенту прийняти за основу законопроект про заборону спрямованої на дітей пропаганди гомосексуалізму.

Проектом (реєстр. № 10290) пропонується, зокрема, встановити, що на території України забороняється спрямована на дітей пропаганда гомосексуалізму, яка може негативно позначитися на фізичному та психічному здоров'ї дітей, вплинути на їхній моральний та духовний розвиток, у всіх сферах суспільного життя, включаючи освіту, культури, телебачення, радіомовлення, ЗМІ.

Документ містить також норму, відповідно до якої жодне з положень його не може трактуватися як таке, що обмежує конституційні права та свободи людини і громадянина на свободу думки і слова, вільне висловлення своїх поглядів та переконань, об'єднання в політичні партії та організації, проведення мирних зборів та громадських заходів.

Як зазначалося під час обговорення, законопроект не спрямований на обмеження чи звуження прав осіб нетрадиційної сексуальної орієнтації. Водночас, за словами виступаючих, чимала кількість зарубіжних країн останнім часом активно звертається до вирішення проблеми подолання пропаганди гомосексуалізму серед неповнолітніх. Українські парламентарії наголосили, зокрема, що: парламентом Литви було підтримано закон, що забороняє поширення реклами у ЗМІ на тематику одностатевих стосунків задля убезпечення психіки підлітків; в окремих регіонах Російської Федерації діють закони, які передбачають адміністративну відповідальність за публічну пропаганду гомосексуалізму серед неповнолітніх; у Словенії точиться «гостра громадська дискусія» щодо того, чи мають особи, які перебувають в одностатевих шлюбах, усиновлювати дітей.

На думку членів комітету, «першочерговим завданням сьогодні є не лише запозичення позитивного досвіду зарубіжних країн у вирішенні проблеми пропаганди гомосексуалізму, а й гарантування реалізації прав дітей, забезпечення їм можливостей для здорового психічного, морального, духовного та фізичного розвитку» *(Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)). – 2012. – 13.06).*

***

Комітет з питань соціальної політики та праці рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення сторін колективних переговорів.

Доопрацьованим законопроектом (реєстр. № 10106), поданим народними депутатами В. Харюю, О. Шевчуком, Я. Сухим, передбачається визначити рівні колективних переговорів та сторін, що їх здійснюють, зокрема, законодавчо закріпити фактично існуючу сьогодні трьохсторонню модель соціального діалогу за участі сторони роботодавців, сторони профспілок та Кабінету Міністрів України. Зокрема, пропонується внести зміни до Закону «Про Кабінет Міністрів України», визначивши уряд стороною соціального діалогу на національному рівні, що забезпечить виконання положень Генеральної угоди в межах узятих на себе зобов'язань.

Проектом також передбачається привести положення ряду законів у відповідність до уніфікованого в сучасних нормативних актах, що регулюють соціально-трудова сферу, визначення поняття «роботодавець» та заміну терміну «власник» на «роботодавець», а також уточнити деякі положення щодо створення і діяльності спільних представницьких органів сторони профспілок та роботодавців різних рівнів; представлення інтересів профспілок (їх об'єднань), організацій роботодавців (їх об'єднань), що не відповідають критеріям репрезентативності, під час ведення колективних переговорів та укладання угод відповідного рівня.

Відповідні зміни пропонується внести до законів «Про колективні договори і угоди», «Про Кабінет Міністрів України», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням», «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування».

Члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого, на їхню думку, дасть змогу усунути недоліки чинних законів у цій сфері правовідносин, сприятиме повноцінній реалізації прав соціальних партнерів на ведення колективних переговорів та укладання колективних договорів і угод, забезпечить покращання стану ведення соціального діалогу в Україні (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

В Партии регионов предлагают ввести специальные правоохранительные структуры с военным статусом. Такое предложение

содержится в проекте закона о Госслужбе правопорядка, авторами которого являются «регионалы» В. Грицак и В. Коновалюк. Законопроект № 10579 находится на рассмотрении в профильном комитете Верховной Рады.

Законопроектом предлагается, что уже с 1 января Госслужба правопорядка, созданная в системе МВД, заменит собой внутренние войска, но с более широкими полномочиями.

В частности, она будет обеспечивать защиту конституционного строя от попыток его изменения или свержения, а также защищать государственную власть от попытки ее захвата насильственным путем, в ее обязанности будет входить противодействие массовым уличным беспорядкам и вооруженным конфликтам на границе, борьба с терроризмом, и даже отдельное от милиции патрулирование улиц.

Авторы законопроекта предлагают, что главнокомандующего Госслужбы правопорядка и его заместителей будет назначать лично Президент. Служба в данном формировании будет проходить как по призыву, так и по контракту.

Как сказано в объяснительной записке к законопроекту, по своему организационно-территориальному построению Госслужба правопорядка будет действовать по аналогии с бывшими военными округами. «Во многих странах ЕС правоохранительные органы с военным статусом (типа “жандармерия”) и с гражданским статусом (типа “полиция”) являются абсолютно независимыми структурами, у них есть функции досудебного следствия, но вместе с тем у них есть четкое размежевание сфер деятельности и влияния», – говорится в записке.

Руководство такими военно-административными единицами предлагается осуществлять командующим соответствующих оперативно-территориальных объединений Госслужбы, которые по должности одновременно являются начальниками органов военного управления – региональных управлений (*048.ua (www.048.ua). – 2012. – 13.06*).

***

Попытки оппозиции обжаловать в Высшем админсуде Украины голосование по законопроекту «Об основах государственной языковой политики» – бессмысленные и бесперспективные. Об этом заявил народный депутат, член парламентской фракции Партии регионов, председатель Комитета Верховной Рады по вопросам правосудия С. Кивалов. «Как политик и как юрист считаю, что обжалование этого решения Верховной Рады – бессмысленно и бесперспективно», – отметил народный депутат.

«5 июня нынешнего года парламент принял в первом чтении проект Закона Украины “Об основах государственной языковой политики”. Это значит, что Верховная Рада большинством голосов одобрила основные положения данного законопроекта и согласилась с его концептуальными идеями», – сказал он. С. Кивалов также подчеркнул, что обжаловать решение парламента в суде – право любого гражданина. «Для этого есть несложная

юридическая процедура и судьи, которые дадут свою оценку аргументам жалобщиков», – сообщил он.

Вместе с тем политик акцентировал внимание на том, что сегодня каждый народный депутат как субъект законодательной инициативы, в том числе и представители оппозиции, могут внести соответствующие поправки ко второму чтению данного законопроекта. «И в правовом поле, согласно Регламенту ВРУ, менять те положения, которые их не устраивают. И до второго голосования за законопроект – есть время для внесения своих предложений, которые будут обрабатываться в Комитете по вопросам культуры и духовности, возглавляемом также депутатом от оппозиции», – сказал он.

«Что касается перспективы принятия закона, то я уверен, что его обязательно примут», – резюмировал С. Кивалов (*Официальный сайт Партии регионов (www.partyofregions.org.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Народний депутат України від Компартії, голова Комітету Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією В. Бевз зареєстрував у парламенті законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо міліції міграційного контролю.

Метою прийняття законопроекту є доповнення переліку законодавчо визначених підрозділів міліції підрозділом міліції міграційного контролю та надання права цьому підрозділу здійснювати оперативно-розшукову діяльність.

Відповідний підрозділ утворено згідно з Указом Президента України від 6 квітня 2011 р. для забезпечення виконання покладених на Державну міграційну службу України завдань з реалізації державної політики у сфері протидії нелегальній міграції, а також притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері реєстрації фізичних осіб, видачі документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство.

Підрозділ (загальною граничною чисельністю 1500 одиниць) фінансується за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів з протидії нелегальній (незаконній) міграції, а також інших коштів, що передбачаються для Державної міграційної служби України (*Компартія України (www.kpu.ua)*). – 2012. – 13.06).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович наголошує, що контроль за виконанням програми соціальних ініціатив у регіонах є одним із найважливіших завдань місцевої влади. Про це глава держави сказав під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних державних адміністрацій.

«У березні ми оголосили програму соціальних ініціатив, яку реалізуємо. Ваше завдання – слідкувати, щоб день у день це виконувалося на ваших територіях», – сказав Президент, звертаючись до присутніх.

«Ті, хто вперше займає цю посаду (керівника РДА), повинні в першу чергу взяти це питання під контроль», – переконаний В. Янукович (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Встановлення соціальної справедливості – скорочення розриву між багатими і бідними, у тому числі шляхом створення робочих місць із гідною зарплатою, є одним із завдань влади. На цьому Президент України В. Янукович наголосив під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних державних адміністрацій.

«Нам треба скоротити той величезний розрив, який є між багатими і бідними. Піти назустріч бідним. Створити умови, щоб здорові люди мали можливість працювати, а тим, хто вже не здатен це робити, надати надійний соціальний захист», – наголосив глава держави.

В. Янукович висловив переконання, що в кожного громадянина має бути можливість заробляти достатньо грошей для гідного забезпечення свого життя, добробуту родини та виховання дітей. «Перед вами стоять дуже непросте завдання – створити такі умови для кожного», – наголосив Президент, звертаючись до кандидатів на посади голів районних державних адміністрацій (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Місцева влада має належним чином забезпечити підготовку до цьогорічного збирання врожаю, у тому числі звернути особливу увагу на питання пожежної безпеки. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних державних адміністрацій.

Глава держави зазначив, що місцева влада повинна проаналізувати ступінь забезпечення відповідними ресурсами сільськогосподарських підприємств, готовності техніки, наявності запасних частин і паливно-мастильних матеріалів тощо. Він нагадав, що на півдні та сході країни врожай почнуть збирати вже за кілька тижнів. «Нам треба бути готовими до цього. Ви, як господарі, повинні зустрітися з керівниками підприємств агропромислового комплексу», – сказав В. Янукович, звертаючись до присутніх.

Говорячи про важливість вирішення питання пожежної безпеки в умовах літнього підвищення температури, Президент наголосив: «Нам потрібно зберегти наші ліси і врожаї» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Усі області України необхідно забезпечити спеціалізованими, обладнаними медичною технікою автобусами для надання допомоги людям у сільській місцевості. Про це заявив Президент України В. Янукович під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних держадміністрацій.

Глава держави звернув особливу увагу на необхідність виробництва таких автобусів у кількості, що відповідає потребам регіонів. Він доручив заступнику глави Адміністрації Президента С. Скубашевському підготувати проект відповідного доручення щодо їх випуску. «Щоб ці автобуси поступово розподілялися між районами», – зазначив Президент. Він нагадав, що в Україні вже розпочався випуск автобусів, обладнаних рентгенівською та стоматологічною технікою.

В. Янукович особливо наголосив, що насамперед слід забезпечувати такими спецавтомобілями райони, де людям важко добиратися до медичних закладів. Глава держави також додав, що в сільській місцевості дуже важливим є відкриття фельдшерсько-акушерських пунктів. «Там, де вони запрацювали, – до людей наблизили медичні послуги. Але я добре розумію, що в більшості районів цього ще не зроблено. Наш обов'язок – займатися цим питанням», – сказав Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).* – 2012. – 13.06).

***

Парламентські вибори в Україні мають відбутися з дотриманням демократичних норм, чесно і прозоро. На цьому Президент України В. Янукович наголосив під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних державних адміністрацій. «Для влади дуже важливо, щоб ці вибори пройшли прозоро і чесно. Щоб ми захистили права наших виборців», – сказав глава держави. Він особливо наголосив на неприпустимості будь-якого тиску на виборців і необхідності забезпечення владою всіх умов для вільного волевиявлення громадян.

В. Янукович окреслив завдання місцевої влади в контексті наближення парламентських виборів. Ішлося, зокрема, про підготовку виборчих дільниць та забезпечення громадського порядку. «Ця робота повинна бути у вас на особливому контролі», – наголосив Президент, звертаючись до присутніх (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).* – 2012. – 13.06).

***

Президент України В. Янукович наголошує, що влада в постійному діалозі з громадськістю має інформувати людей про свою роботу та роз'яснювати прийняті рішення.

«Побільше зустрічайтеся з людьми, співпрацюйте з ЗМІ, щоб кожен ваш крок для людей був зрозумілим», – сказав глава держави під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних держадміністрацій.

Президент також звернув увагу на важливість особистого прийому громадян. «Ви повинні знати людей, яким потрібна ваша допомога. Це передусім бідні й багатодітні сім'ї, які потребують особливої уваги», – зазначив В. Янукович (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Збільшення обсягів виробництва має забезпечити зростання національної економіки в другому півріччі 2012 р. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних державних адміністрацій.

«Зараз у нас є сподівання, що зростання економіки буде збільшуватися. По квітню, травню, червню ми бачимо, що поступово нарощуються обсяги виробництва», – зазначив глава держави.

В. Янукович також висловив надію, що цього року Україна збере гарний урожай. «Нам дуже важливо виконати всі наші зобов'язання. У першому півріччі ми спокійно виконуємо всі наші зобов'язання соціального плану, виплачуємо своєчасно зарплати і пенсії. Абсолютно немає застережень і на друге півріччя», – сказав глава держави (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Перші дні проведення матчів фінальної частини Євро-2012 продемонстрували здатність України забезпечити порядок і безпеку. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі з кандидатами на посади голів районних державних адміністрацій.

«Перші дні чемпіонату показали, що ми здатні забезпечити порядок, безпеку. Традиційна українська привітність подобається нашим гостям», – зазначив глава держави.

Він наголосив, що Україна як один із господарів Євро-2012 зобов'язана створити всі умови для комфортного перебування в нашій державі гостей і вболівальників (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Масштабні об'єкти інфраструктури, споруджені в Україні в рамках підготовки до фінальної частини Євро-2012, будуть успішно використовувати майбутні покоління. Про це Президент України В. Янукович сказав в інтерв'ю німецькому журналу SUPERillu.

«Євро-2012 – проект, який ми зараз здійснюємо, слугуватиме майбутнім поколінням», – підкреслив глава держави.

В. Янукович зауважив, що завдяки реформам, які здійснюються в Україні, держава стає сильнішою. «Є великі перспективи для молоді, для реалізації особистості. І сьогодні дуже важливо,

щоб ми створили всі умови й будували країну таким чином, щоб майбутні покоління могли цими здобутками користуватися», – наголосив глава держави (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Президент України В. Янукович підписав ряд законів, зокрема:

– Закон № 4795-VI «Про внесення змін до ст. 5 Закону України “Про психіатричну допомогу”»;

– Закон № 4839-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо взяття на облік юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»;

– Закон № 4841-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення пенсійних активів»;

– Закон № 4844-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення окремих положень про обмеження місць куріння тютюнових виробів»;

– Закон № 4847-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права особи на перегляд судових рішень» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Встановлення причетності Ю. Тимошенко до вбивства Є. Щербаня є винятковою прерогативою суду. Про це Президент України В. Янукович заявив в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна».

«Якщо суд доведе, що Ю. Тимошенко була причетною до вбивства Щербаня, про що зараз багато пише преса, справа може набути зовсім іншого повороту. Але, повторюю, це прерогатива суду, а не будь-кого іншого», – зазначив глава держави (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Президент України В. Янукович запросив на парламентські вибори 28 жовтня спостерігачів від ОБСЄ.

«Підтверджуючи свою особливу зацікавленість у проведенні чесних і прозорих виборів до Верховної Ради України у повній відповідності з високими міжнародними стандартами, звертаюся до вас із проханням про сприяння у направленні до України офіційних місій спостереження», – ідеться в листі Президента до глав держав та урядів держав-учасниць ОБСЄ.

В. Янукович висловив переконання, що всі учасники виборчого процесу в Україні зацікавлені в тісній співпраці нашої держави з міжнародним співтовариством і широкій присутності під час виборчої кампанії офіційних спостерігачів від іноземних країн і міжнародних організацій. «Ми усвідомлюємо, що від того, як пройдуть ці вибори, залежатимуть соціальна стабільність країни, а також перспективи подальшої модернізації України та її

активної участі у глобальних політичних і економічних процесах», – наголосив Президент у листі.

Глава держави зазначив, що українська влада неухильно дотримується встановлених Конституцією та міжнародними договорами України основних принципів виборчого права, зокрема, щодо організації вільних виборів, гарантування публічності та відкритості виборчого процесу (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 13.06*).

***

Глава держави повернув до парламенту Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо реєстрації місця проживання та місця перебування фізичних осіб в Україні».

Відповідно до ч. 2 ст. 94 Конституції Президент України В. Янукович повернув зі своїми пропозиціями для повторного розгляду парламентом Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо реєстрації місця проживання та місця перебування фізичних осіб в Україні».

Глава держави не підтримав низку запропонованих у Законі змін до Закону «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні». Ідеться, зокрема, про зміни, якими запроваджується реєстраційний облік місця проживання та місця перебування осіб в Україні – збирання, оброблення, систематизація та зберігання відомостей про місце проживання та місце перебування всіх осіб в Україні в електронній формі та/або у формі картотек.

Законом пропонується покласти визначення порядку ведення такого реєстраційного обліку на МВС – водночас не визначено мети створення чергової бази даних про все населення України, цілей використання таких даних, а також не передбачено захисних механізмів, які б упереджували несанкціонований доступ до такої бази, зловживання інформацією (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 13.06*).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив Секретаріату Кабінету Міністрів забезпечити ефективну роботу Координаційної ради з питань реалізації ініціативи «Партнерство “Відкритий уряд”». Склад ради буде затверджено під час засідання уряду. Про це глава уряду повідомив, відкриваючи засідання Кабінету Міністрів.

«Сьогодні уряд має утворити Координаційну раду з питань реалізації ініціативи “Партнерство “Відкритий уряд”». До її складу запрошено багато незалежних експертів, представників громадських об'єднань і організацій. Доручаю Секретаріату Кабінету Міністрів забезпечити ефективну роботу цієї координаційної ради», – сказав М. Азаров, зазначивши, що попереду ще багато роботи, яка виведе нашу країну на новий рівень відкритості.

Прем'єр-міністр звернув увагу всіх членів уряду, що ефективна робота

кожного міністерства і Кабміну в цілому починається з ефективного діалогу з громадянським суспільством. «Я особисто щотижня зустрічаюсь з представниками громадських об'єднань для обговорення актуальних питань державної політики і впевнений, що це зобов'язаний робити кожен міністр», – переконаний М. Азаров.

Глава уряду повідомив, що планує зустрітись з головами громадських рад при органах виконавчої влади. «Сподіваюсь, що під час відвертого та конструктивного діалогу ми з'ясуємо, які механізми взаємодії органів влади та громадськості є ефективними, а які потребують змін», – зауважив він.

М. Азаров також нагадав, що Україна нещодавно презентувала свій Національний план дій з впровадження Ініціативи «Партнерство “Відкритий уряд”» на Всесвітньому форумі в Ріо-де-Жанейро, який визнано одним з найкращих. «Це – цілком заслужене визнання для кожного, хто долучився до розробки цього плану. Уряд і громадськість змогли знайти порозуміння і разом створили кращий документ», – зазначив глава уряду.

За його словами, Україна однією з перших підтримала нову глобальну ініціативу «Партнерство “Відкритий уряд”», яка спрямована на підвищення рівня відкритості та прозорості влади для громадськості (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Інфраструктура до Євро-2012 в Україні – тільки початок великого будівництва. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України М. Азаров 13 червня під час засідання Кабінету Міністрів.

«Інфраструктура, створена всього за два роки, яка дає можливість гідно проводити Євро-2012 в Україні, – це тільки початок великого будівництва», – сказав М. Азаров.

При цьому він наголосив, що під час спілкування з іноземними гостями України, як з урядовцями, так і з простими вболівальниками, чув позитивні відгуки щодо величезних змін в Україні. «Це приємно чути. Значить, ми на правильному шляху, і незаангажований погляд це помічає», – сказав М. Азаров.

При цьому він підкреслив, що уряд більш критичний до зробленого, тому що ставить для себе більші завдання. «Усе, що створено, залишиться в Україні і буде працювати на українців. З таким досвідом ми можемо прискорити темпи створення сучасної інфраструктури, повернути будівельній галузі високі темпи росту. Уряд зобов'язаний створити для цього умови», – наголосив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Населення дуже позитивно відгукнулося на започаткування в Україні програми доступного кредитування. Про це повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров на засіданні уряду.

За його словами, на сьогодні понад 6 тис. громадян виявили бажання

отримати кредити на умовах здешевлення процентної ставки. З них 3 тис. в процесі оформлення кредитів. Визначено майже 4 тис. квартир, які можна реалізувати в рамках першого етапу програми.

«Тобто є збалансований попит і пропозиція. Робота пішла. Тому в людей я в першу чергу цікавився тим, які проблеми виявляються у цій новій для нас справі», – сказав Прем'єр-міністр. Він зазначив, що, звісно, проблеми ще існують, але уряд їх знає і вирішить (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Визначені в регіонах 682 майданчики та 1700 га землі під будівництво включать у програму доступного житла. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України М. Азаров, відкриваючи засідання Кабінету Міністрів.

«У регіонах вже визначено 682 майданчики, 1700 га землі з підготовленими інженерними мережами та інфраструктурою, де можна розпочинати будівництво. Вважаю, що весь цей ресурс треба спрямувати в програму доступного житла», – запропонував М. Азаров.

За його словами, будівельний комплекс треба стимулювати будувати не окремі квартири, а будинки та мікрорайони доступного житла. «Думаю, не треба переконувати, що маркетингова ситуація змінилася. Держава підтримує попит саме на доступне житло для мільйонів. Це величезний багаторічний ринок», – зазначив глава уряду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив Міністерству регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства розробити механізм здешевлення будівництва житла. Про це глава уряду повідомив, відкриваючи засідання Кабінету Міністрів.

«Мінрегіон має розробити механізм здешевлення будівництва. Цілком реально середню вартість квадратного метра в країні довести до 5,5 тис. грн. За умови збереження діючих тарифів і цін», – розпорядився М. Азаров.

За словами Прем'єр-міністра, для будівельних компаній, які працюють у програмі доступного житла, земельні ділянки треба надавати безплатно. Підводити інженерні мережі, створювати інфраструктуру. «Усе це дасть серйозне скорочення витрат забудовників», – вважає М. Азаров.

Крім того, за його словами, будівельний комплекс необхідно стимулювати будувати не окремі квартири, а цілі будинки та мікрорайони доступного житла із застосуванням новітніх технологій, енергоефективні. «Усе нове, що будується, повинно у три-чотири рази менше споживати енергії», – наголосив М. Азаров.

Також, вважає глава уряду, потрібно починати реконструкцію застарілого і знесення старого житлового фонду, якого в Україні до 60 % (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Підтримка державою сімей, де є психічно хворі люди, – це правильний підхід соціально відповідальної держави до забезпечення прав людей з обмеженими можливостями. Так віце-прем'єр-міністр України, міністр соціальної політики С. Тігіпко прокоментував рішення про збільшення виплат сім'ям, які піклуються про психічно нездорових людей, у десять разів – до 1094 грн. Відповідний закон було підписано Президентом.

«Гідні соціальні виплати дадуть змогу підтримати такі родини, і психічно нездорові люди залишаться вдома, а не потраплять в інтернат чи лікарню. Це правильний підхід соціально відповідальної держави», – заявив С. Тігіпко.

Віце-прем'єр зазначив, що раніше виплати таким сім'ям становили трохи більше ста гривень. «Попередня влада звикла не звертати на них уваги. Разом з тим вони часто потребують допомоги. У рамках соціальних ініціатив Президента ми розпочали боротьбу з бідністю, і жодна категорія соціально незахищених людей не залишиться без уваги держави», – підкреслив віце-прем'єр-міністр (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Уряд проводить системну роботу з виконання нових соціальних ініціатив Президента України. Про це заявив перший віце-прем'єр-міністр України В. Хорошковський під час брифінгу, який відбувся після засідання Кабінету Міністрів України 13 червня 2012 р.

Перший віце-прем'єр-міністр України наголосив, що з травня 2012 р. уряд розпочав програму з підвищення пенсійних виплат. «Було здійснено перерахунок пенсій для всіх категорій пенсіонерів. Середній рівень підвищення пенсії становив 130 грн», – заявив він. За словами В. Хорошковського, уряд і надалі проводитиме системну політику, спрямовану на соціальний захист і підтримку пенсіонерів.

Коментуючи виплату компенсацій вкладникам Ощадбанку, перший віце-прем'єр-міністр України наголосив на високому рівні організації роботи. «Уряд розпочав виплату компенсацій з 1 червня поточного року. За цей період понад 300 тис. вкладників на всій території України отримали виплати на суму понад 350 млн грн. Я хотів би подякувати керівництву і всім працівникам Ощадбанку за високий рівень організації роботи. Виплати здійснюються без черг, без скарг, у спокійній атмосфері», – заявив В. Хорошковський.

Перший віце-прем'єр-міністр окремо зупинився на виконанні урядом програми «Доступне житло». «Програма почала працювати. Перший договір було укладено у Сумах 15 травня. А станом на сьогодні вже понад 4 тис. громадян подали документи на отримання кредитів», – заявив він.

За словами В. Хорошковського, уряд розуміє, що умови надання кредиту за програмою «Доступне житло» є жорсткими з огляду на площу житла, на яку може претендувати родина, а також враховуючи необхідний рівень доходу сім'ї. «Але при цьому процентна ставка за кредитом буде максимум 3

%», – заявив він. Перший віце-прем'єр-міністр наголосив на тому, що уряд працюватиме над покращенням цієї соціальної програми (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

З початку проведення чемпіонату Європи з футболу 2012 р. до «приймаючих» міст в Україні прибуло майже 72 тис. іноземних уболівальників. Охорону громадського порядку у день проведення матчу забезпечували у середньому близько 3,5 тис. працівників міліції та військовослужбовців внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ. Допомогу їм надають понад 80 іноземних поліцейських. Про це повідомив міністр внутрішніх справ України В. Захарченко на брифінгу, що відбувся у Кабінеті Міністрів України.

За словами керівника МВС, лише в день проведення матчу з участю національної збірної України з футболу офіційні фан-зони у «приймаючих» містах відвідали понад 120 тис. осіб. Найбільше вболівальників – 50 тис. – підтримували спортсменів у столиці. Охорону громадського порядку здійснювали 1117 працівників органів внутрішніх справ та військовослужбовців внутрішніх військ МВС.

В. Захарченко відзначив вагомий вклад представників іноземних поліцейських структур у роботу із забезпечення правопорядку в державі під час Євро-2012. Очільник МВС зазначив, що з метою координації зусиль українських та закордонних правоохоронців на базі МВС та Національної академії внутрішніх справ створено Міжнародний центр поліцейського співробітництва.

Міністр внутрішніх справ також відзначив професійні дії працівників міліції з недопущення інцидентів за участі вітчизняних та іноземних вболівальників як у фан-зонах, так і на прилеглий до спортивних споруд території. Зокрема, завдяки професійним діям українських правоохоронців вчасно було припинено інцидент у фан-зоні на столичному Хрещатику, а також не допущено правопорушень під час традиційної ходи шведських фанатів вулицями Києва. «На мою думку, найкращою оцінкою роботи міліції стануть враження та відгуки гостей нашої держави про щирість, гостинність та доброзичливість наших співвітчизників, а також та атмосфера свята, що панує в Україні зараз та у майбутньому піднесе її імідж на міжнародній арені на нову висоту», – на завершення брифінгу зазначив В. Захарченко (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

Організацію та проведення ЗНО-2012 здійснено з дотриманням усіх вимог. Про це на брифінгу в Кабінеті Міністрів України розповів міністр освіти і науки, молоді та спорту Д. Табачник.

«15 травня, тестом з хімії, в Україні розпочалося зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2012 р. Усі підготовчі до ЗНО заходи

було здійснено у повному обсязі й на належному рівні, про що говорить оцінка громадських спостерігачів проведення тестувань. Так, 17 травня відбувся іспит з російської мови і географії, 21 і 22 травня в два етапи – з математики, у якому взяли участь майже 200 тис. осіб, 24 травня – всесвітня історія, 26 травня – англійська мова, 26 травня також німецька мова, французька та іспанська. 28 і 29 травня у дві сесії пройшло тестування з української мови та літератури», – зазначив міністр.

За словами Д. Табачника, цього року для спостереження за перебігом ЗНО зареєстровано рекордну кількість громадських спостерігачів – 1716 осіб. «Тобто практично всі пункти тестування були забезпечені присутністю громадських спостерігачів», – підкреслив він.

Також міністр зазначив, що цього року на тестуванні з усіх предметів зафіксовано підвищення явки учасників ЗНО: «У цьому році є явне підвищення явки абітурієнтів. Так, на популярний тест з української мови та літератури в 2010 р. прийшло 88 % від загальної кількості заявлених осіб, у 2011 р. – 89 %, а в 2012 р. на тестування з'явилося близько 93 % заявлених. На математику в 2010 р. прийшло 85 %, у 2011 р. – майже 88 %, а цього року близько 92 %» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 13.06*).

***

Кабінет Міністрів України 13 червня 2012 р. вніс зміни до Порядку проведення індексації грошових доходів населення. Як зазначив перший заступник міністра соціальної політики України В. Надрага на засіданні уряду, прийняття відповідної постанови дасть змогу забезпечити більш ефективну реалізацію механізму підвищення грошових доходів населення – з метою підтримання їх купівельної спроможності в умовах зростання споживчих цін на товари та послуги.

Зокрема, передбачається, що коли особа одночасно працює і навчається, то індексації в першу чергу підлягає стипендія.

У разі працевлаштування пенсіонера на період, що не перевищує місяця, або за період виконання робіт, пов'язаних з організацією та проведенням виборів Президента України, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, індексація пенсій проводиться без урахування оплати праці (на даний час було передбачено, що для працюючого пенсіонера індексація пенсії не провадиться).

Удосконалюється механізм нарахування сум індексації в разі підвищення грошових доходів (наприклад, якщо підвищується заробітна плата, і сума підвищення менша, ніж сума індексації, яка виплачується на момент підвищення, загальний дохід визначається з таким розрахунком, щоб сума підвищеного доходу з урахуванням збереженої індексації не перевищувала доходу до його підвищення).

У разі припинення виплати стипендії студентам і відновлення через певний час – для індексації буде враховуватися базовий розмір стипендії (наприклад, студент розпочав навчання в інституті зі стипендією 530 грн, через чотири місяці з урахуванням індексації розмір стипендії становив

560 грн, але було припинено виплату за погані оцінки, після відновлення виплати індексації буде підлягати 530 грн).

Крім того, чинний Порядок доповнюється нормами для новоприйнятих працівників та для тих осіб, які переведені з одного місця роботи на інше. Для новоприйнятих працівників порядок індексації буде здійснюватися з місяця прийняття на роботу, а для осіб, яких прийнято за переводом, буде збережено суми індексації, у разі, якщо переведення було здійснено з однаковою заробітною платою (*Урядовий портал (www.kmti.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

25 травня 2012 р. набрала чинності постанова Міністерства державної безпеки Республіки Панама № 380, відповідно до якої перелік держав, громадяни яких можуть відвідувати Панаму з туристичною метою без віз, доповнено Україною.

У зв'язку з цим, оформлення по прильоті до Панами «туристичної картки» вартістю 50 дол., передбачене попередньою постановою Міністерства державної безпеки Республіки Панама від 8 травня 2012 р. № 326, більше не вимагається.

Таким чином, у зв'язку з одностороннім скасуванням Панамою візового режиму з Україною, з 25 травня 2012 р. громадяни України, які бажають відвідати Панаму з туристичною метою, можуть подорожувати без оформлення віз або придбання будь-яких додаткових дозвільних документів чи карток (*Урядовий портал (www.kmti.gov.ua)*). – 2012. – 13.06).

***

В Украине ожидают вступления в силу соглашения с Польшей об отмене платы за национальные долгосрочные визы в III квартале текущего года. Об этом сообщил на брифинге пресс-секретарь Министерства иностранных дел Украины А. Дикусаров.

«Мы ожидаем, что это произойдет приблизительно в III квартале этого года», – сказал представитель МИД.

Он напомнил, что ранее главы МИД Украины и Польши подписали соответствующее соглашение. «Таким образом, Польша стала четвертой страной ЕС, с которой Украина подписала это соглашение, после Латвии, Литвы и Словакии», – добавил А. Дикусаров. Он также отметил, что на данный момент стороны должны провести внутригосударственные процедуры для вступления в силу этого документа (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 13.06).

ПОЛІТИКА

Державна пенітенціарна служба дозволила представникам Європарламенту Р. Хармс і В. Шульцу побачити Ю. Тимошенко за умови згоди останньої. Про це повідомляється на сайті відомства.

Пенітенціарна служба 6 червня отримала звернення Міністерства закордонних справ України щодо сприяння візиту співпрезидента Партії зелених Європарламенту Р. Хармс і депутата Європарламенту В. Шульца до Центральної клінічної лікарні № 5 «Укрзалізниця» у Харкові для зустрічі з Ю. Тимошенко. Після розгляду цього звернення європарламентарів поінформували про можливість здійснення такого візиту 13 червня «за умови погодження на зустріч самої Ю. Тимошенко».

Водночас пенітенціарна служба заявляє, що від экс-президента Польщі О. Кваснєвського та экс-президента Європарламенту П. Кокса не надходило прохань про зустріч з Ю. Тимошенко. «Під час перебування в Україні экс-президента Республіки Польща О. Кваснєвського та президента Європарламенту П. Кокса офіційних заяв з проханням про зустріч з Ю. Тимошенко ні від них, ні від інших державних органів до ДПтС України не надходило», – заявляє ДПтС. «За інформацією Міністерства закордонних справ України, у рамках Програми перебування в Україні представників Європарламенту така зустріч взагалі не планувалась», – додає служба виконання покарань.

Раніше повідомлялося, що 11 червня до України прибудуть спостерігачі від Європарламенту у «справах Ю. Тимошенко»: экс-президент Європарламенту П. Кокс і экс-президент Польщі О. Кваснєвський.

За словами В. Шульца, П. Коксу і О. Кваснєвському мав бути наданий вільний доступ до документів, які стосуються касаційного суду, інших справ, доступ до учасників процесу, прокурорів і адвокатів, «вільний доступ до всіх, з ким вони захочуть говорити». «Це було гарантовано урядом», – говорив президент Європарламенту, додаючи, що після 11 червня повернуться до Брюсселя або Страсбурга (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2012. – 13.06.*)

***

Сім районних та міських осередків партії «Україна – вперед» Н. Королевської висловили бажання влитися до лав Волинського обласного осередку партії «Батьківщина». Про це повідомляє прес-служба «Батьківщини».

На ім'я голови облорганізації цієї партії А. Грицюка надійшло звернення керівників Луцької, Ковельської, Нововолинської міських, Луцької, Ковельської, Ратнівської та Володимир-Волинської районних організацій Української соціал-демократичної партії («Україна – вперед»), в якому вони просять прийняти їх партійців до лав волинської «Батьківщини».

Таке рішення, за даними партії Ю. Тимошенко, продиктоване незгодою

членів партії «Україна – вперед» із політичною позицією Королевської та її рішеннями щодо розбудови УСДП. У зверненні йдеться про те, що вийти з лав «Україна – вперед» хочуть близько 2300 членів партії та керівництво вищезазначених осередків.

А. Грицюк зазначив, що партія «Батьківщина» готова прийняти у свої лави всіх, хто поділяє її політичні цілі, хто прагне змін на краще в Україні та готовий для цього працювати й боротися. «Тисячі членів Української соціал-демократичної партії, яка завжди була опозиційною до нинішньої влади, стали заручниками політичних амбіцій окремо взятої особи – її нинішнього лідера. Тож якщо члени УСДП бажають долучатися до нашої партії і спільно з об'єднаною опозицією працювати, то ми вітаємо таке рішення», – заявив А. Грицюк (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 13.06).

***

Партия «Наша Украина» идет на предстоящие парламентские выборы во главе с экс-президентом В. Ющенко. Об этом сообщила депутат Верховной Рады от блока «Наша Украина – Народная самооборона» Л. Григорович.

По ее словам, это связано с тем, что не удалось договориться с объединенной оппозицией, которая не предложила НУ места в партийном списке. «Объединенная оппозиция мало того, что проголосовала тайно за закрытый список, да еще и не взяла самых уважаемых людей от НУ кандидатами на округах», – подчеркнула Л. Григорович.

Она отметила, что во Львове НУ первая выступила инициатором создания КОДа. «Но НУ проКОДили. Вопрос только решился, что партия идет на выборы. Решение принято практически единогласно на заседании политсовета. Для кворума необходимо 60 человек, а присутствовали более 80», – сказала Л. Григорович.

Ранее представители «БЮТ – Батьківщина», возглавляющей объединенную оппозицию, выражали готовность действовать совместно с НУ при условии, что оттуда уйдет ее почетный председатель В. Ющенко. Ему БЮТБ предложил выдвигаться в ВР по списку правящей Партии регионов (*МинПром – інформація бизнес-класса (http://minprom.ua)*. – 2012. – 13.06).

***

Партия «Наша Украина» (НУ) на выборах в Верховную Раду не несет угрозы объединенной оппозиции, но может отобрать голоса у партии «Свобода». Об этом заявил директор Института глобальных стратегий В. Карасев, комментируя заявление НУ о том, что партия идет на выборы во главе с В. Ющенко.

«НУ отберет голоса не у объединенной оппозиции в лице “Батьківщини” и “Фронту змін”, а у “Свободы”. Больше всего опасений по поводу участия НУ в выборах должен продемонстрировать Тягнибок», – считает политолог.

Говоря о перспективе НУ, В. Карасев отметил, что именно ради

будущего этой политсилы В. Ющенко согласился идти на выборы. «Ющенко – это тот человек, которому меньше всего нужны выборы. Спасать себя в Раде Ющенко не нужно. А вот национал-демократическую идею, которая может быть поглощена национал-консерваторами или ура-националистами, нужно», – отметил эксперт.

Он добавил, что у НУ есть шанс преодолеть 5 % барьер в Верховную Раду. «Да, этот шанс не золотой. Но нельзя сказать, что этот поход НУ является безумным или не просчитанным. У Ющенко есть 3–3,5 % личного рейтинга. И это при том, что В. Ющенко кампанию еще не начинал и пока находился вне активной политической игры. При грамотном менеджменте и обновленном формате объединения НУ и других сил национал-демократического лагеря партия Ющенко может взять 5 % барьер», – считает В. Карасев (*Сегодня* (<http://www.segodnya.ua>). – 2012. – 13.06).

***

Спикер В. Литвин подал в суд на лидера «Гражданской позиции» А. Гриценко и «Украинскую правду». Глава ВР считает, что в своем блоге на УП А. Гриценко нанес ущерб его чести, достоинству и деловой репутации.

Речь идет о законопроекте № 10034, суть которого, по словам политика, списать задолженность оборонных предприятий. Также этот законопроект предоставляет особые права концерну «Укроборонпром» по передаче в аренду и распродажи оборонных предприятий.

По утверждению А. Гриценко, при принятии этого законопроекта ущерб для бюджета составит минимум 820 млн, максимум – миллиарды гривен.

13 июня в Печерском суде в Киеве состоялось первое судебное заседание по этому делу. В. Литвин в суд не явился.

«В моем блоге я публично заявил, что в Верховной Раде проталкивается коррупционный, с крайне негативными последствиями для интересов Украины, законопроект и Литвин принимает в этом участие. Я убежден, что Литвин прекрасно знает, что он делает и делает он это сознательно. Если бы он не был осведомлен, то я его письменно предупредил о том, что нельзя этот законопроект рассматривать. Его возмутили мои слова и он считает, что я оскорбил его честь и достоинство. А я так не считаю», – пояснил перед началом судебного заседания А. Гриценко.

Лидер «Гражданской позиции» и его адвокат заявил несколько ходатайств. Одно из первых касалось того, чтобы на заседании присутствовал сам В. Литвин, чтобы у ответчика была возможность задать спикеру несколько вопросов, касающихся дела и, в частности, законопроекта, о котором идет речь. Представитель В. Литвина отметил, что председатель ВР не хотел присутствовать на заседании. Соответственно, судья отклонил это ходатайство.

Также были отклонены и остальные ходатайства ответчика. В частности, А. Гриценко настаивал, чтобы в качестве свидетелей на заседание были вызваны Н. Азаров, С. Арбузов, П. Порошенко, Ю. Колобов, Ю. Бойко,

А. Лавринович. Эти ходатайства судья также не удовлетворила, назвал их преждевременными. Частично было удовлетворено только одно ходатайство: на следующее заседание А. Гриценко имеет право принести записи и стенограммы со своими выступлениями в Верховной Раде, когда рассматривался этот законопроект. В судебном заседании объявлен перерыв до 11 июля 9.30 (*Gazeta.ua* <http://gazeta.ua>). – 2012. – 13.06).

***

Європейський Союз просить Україну роз'яснити законопроект Центральної виборчої комісії України про внесення змін до закону про вибори народних депутатів. Про це заявив 13 червня у Страсбурзі на 19-му засіданні Комітету парламентського співробітництва Україна – ЄС заступник генсека Європейської служби зовнішніх дій М. Поповскі.

«Зараз ми просимо надати роз'яснення щодо нового проекту закону про зміну закону про вибори, поданого Центральною виборчою комісією», – сказав він.

М. Поповскі зазначив, що ЄС уважно стежить за підготовкою України до виборів, а також планує взяти участь у підготовці спостерігачів за виборами, фінансуванні екзитполу та низці інших проектів.

Як відомо, після схвалення нового закону про вибори восени минулого року та схвалення двох рішень Конституційним Судом щодо неконституційності низки положень цього закону, Центрвиборчком підготував проект змін.

Як заявляв представник ЦВК М. Охендовський, ці зміни мають виключно технічний характер (*Українська правда* (www.pravda.com.ua)). – 2012. – 13.06).

***

Євросоюз не видит желания украинской власти решать вопрос выборочного правосудия. Об этом заявил заместитель главы Европейской службы внешних действий М. Поповски в Страсбурге на заседании Комитета парламентского сотрудничества Украина – ЕС.

«К сожалению, мы видим отсутствие желания решать эти вопросы выборочной юстиции. Политически мотивированное судопроизводство – системная проблема, и она нуждается в системном решении в виде судебных реформ», – сказал он.

Представитель службы подчеркнул, что для ЕС остается приоритетным намерение добиться успеха для инициативы «Восточное партнерство», которая объединяет шесть стран – восточных соседей ЕС, в том числе Украину.

Вместе с тем М. Поповски отметил, что ЕС ожидает от Украины конкретной стратегии преодоления проблемы выборочного правосудия, честных и свободных парламентских выборов, а также продолжения реформ, которые уже были ранее согласованы в рамках двустороннего сотрудничества Украина – ЕС. При этом он подчеркнул, что принятый

недавно новый Уголовно-процессуальный кодекс Украины является хорошим примером таких реформ, поскольку готовился в тесном сотрудничестве со специалистами Совета Европы. М. Поповски подчеркнул, что ЕС ждет от Украины внесения изменений в законы о Генеральной прокуратуре, об адвокатуре, а также пересмотра ст. 364 и 365 Уголовного кодекса с учетом рекомендаций Венецианской комиссии (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 14.06).

***

«МИД Украины обязан своевременно реагировать на провокационные заявления главы МИД Румынии А. Марги, подвергнувшего критике Верховную Раду Украины за попытку предоставления молдавскому языку регионального статуса. Заявления А. Марги являются свидетельством прямого вмешательства во внутреннюю политику другого государства, в данном случае, Украины. Подобные заявления со стороны Румынии идут вразрез с принципами демократии и ценностями «единой Европы», заявил 13 июня в интервью корреспонденту ИА REGNUM украинский политолог А. Сурин.

«10 июня в Румынии прошли выборы в местные советы. Насколько мне известно, убедительную победу одержал Социал-либеральный союз премьер-министра Виктора Понты (оппозиционный действующему президенту Румынии Траяну Бэеску. – Прим. ИА REGNUM). Это первый этап избирательной кампании, в которой общество будет находиться до конца года. Напомню, в октябре румыны, как и украинцы, будут выбирать парламент. Сегодня румынское общество недовольно экономической ситуацией в стране, пропрезидентские силы теряют поддержку у народа, а оппозиция обвиняет президента Т. Бэеску в диктатуре. На этом фоне пропрезидентские силы используют скандальную тему «Великой Румынии» (А. Марга входит в оппозиционный Бэеску кабинет Понты. – Прим. ИА REGNUM). Выдача румынских паспортов гражданам Украины, критика законопроекта “Об основах государственной языковой политики” – спланированные акции властей, которые направлены на отвлечение румынского общества от насущных проблем. Удивляет цинизм румынских политиков, готовых ради краткосрочной победы на выборах вбить “осиновый кол” в дружеские межгосударственные отношения стран-соседей», – заявил А. Сурин (*ИА REGNUM* (www.regnum.ru). – 2012. – 13.06).

***

Киевский Международный институт социологии (КМИС) опубликовал данные об электоральных симпатиях избирателей Украины, которые стали известны социологам после проведенного в конце минувшего мая опроса. Об этом 12 июня говорится на официальной страничке КМИС.

На вопрос о том, за какую партию проголосовали бы граждане (в процентах от всего взрослого населения Украины старше 18 лет), если бы

выборы были в ближайшее воскресенье, ответы были следующими:

– первое и второе место поделили Партия регионов (Н. Азаров, С. Тигипко) – 15,1 % и Всеукраинское объединение «Батьківщина» (Ю. Тимошенко, А. Яценюк) – 14,4 % (разница – в пределах статистической погрешности выборки);

– на третьем месте партия «Украинский демократический альянс за реформы» (УДАР) В. Кличко – 8,4 %,

– на четвертом месте – Коммунистическая партия (П.Симоненко) – 5,4 % ;

– пятое и шестое места разделили: Всеукраинское объединение «Свобода» (О. Тягныбок) – 2,8 % и партия Н. Королевской «Украина – Вперед!» – 2,6 % (разница – в пределах статистической погрешности выборки).

Социологи отмечают, что за предыдущий месяц уровень электоральной поддержки указанных партий статистически значимо изменился только у партии УДАР В. Кличко – ее поддержка возросла более чем в 1,4 раза (с 5,9 % до 8,4 %).

Также отмечается, что совокупная электоральная поддержка оппозиционных партий продолжает заметно превышать совокупную электоральную поддержку политических сил правящей коалиции: 28 процентов против 22, и за предыдущий месяц это соотношение статистически значимо не изменилось.

При этом доля избирателей, которые в конце мая были готовы принять участие в голосовании на выборах в Верховную Раду, в целом по Украине составляла около 55 %, в частности: в Западном регионе – 64 %, в Центральном – 55 %, в Южном – 56 % и в Восточном – 44 %.

Специалисты КМИС отмечают, что если бы выборы в Верховную Раду проходили в конце мая с. г., то при таком уровне участия в голосовании итоговые результаты выборов были бы такими: Партия регионов – 27,7 %, Всеукраинское объединение «Батьківщина» – 26,3 %, партия УДАР В. Кличко – 15,5 %, Коммунистическая партия – 9,8 % и Всеукраинское объединение «Свобода» – 5,1 %. Другие партии в Верховную Раду нового созыва не прошли бы. Такое распределение голосов, поданных за партийные списки, обеспечивает в Верховной Раде из 225 мест Партии регионов 74 места, Всеукраинскому объединению «Батьківщина» – 70, партии УДАР Виталия Кличко – 41, Коммунистической партии – 26 и Всеукраинскому объединению «Свобода» – 14 мест.

Опрос проводился в период с 23 мая по 1 июня 2012 г. методом личного интервью (face-to-face), всего опрошено 2042 респондента, проживающих во всех областях Украины (включая город Киев) и в Крыму по выборке, репрезентативной для населения Украины старше 18 лет (*Багнет (www.bagnet.org). – 2012. – 12.06.*)

***

Екс-глава Адміністрації Президента В. Медведчук **хочет вписатися в нинішню владу.** Таке мнение высказали политические эксперты, пишет газета «Сегодня».

«Цель кампании – построить имидж В. Медведчука как коммуникатора между Россией и Украиной, – считает глава Ассоциации наружной рекламы А. Биденко. – Причем реклама ориентирована больше на элиту, потому становится ясно, что В. Медведчук стремится быть коммуникатором, имея какую-то должность во власти. Причем эта рекламная кампания будет продолжаться вплоть до выборов, так как нужные В. Медведчуку решения о формировании новой команды власти будут приниматься уже после них».

«Если В. Медведчук не лукавит, то он пытается вмонтировать себя в структуру новой власти, которая будет формироваться после избрания новой Верховной Рады, – говорит политолог В. Корнилов. – О какой именно должности идет речь – это, конечно, вопрос будущих торгов, но, думаю, он видит себя не меньше чем вице-премьером или главой Администрации Президента. Непосредственно с выборами эта кампания не связана, потому что отсутствуют какие-либо организационные усилия по созданию политсилы. Есть пиар, мощный, ведущийся в правильном направлении, но это явно вклад в долгосрочную перспективу. Причем, похоже, это собственная игра В. Медведчука, которая ведется одновременно в двух направлениях: он старается убедить и Кремль, и Банковую в своей необходимости». А вот нардеп-«нунсовец» Ю. Кармазин и вовсе считает, что цель В.Медведчука – кресло Премьера. Причем ценой этого кресла будет дешевый российский газ для Украины (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 14.06).

ЕКОНОМІКА

За даними моніторингу Фонду державного майна зі стану погашення заборгованості з заробітної плати станом на 8.06.2012 р. заборгованість господарських товариств із державною часткою в статутному капіталі понад 50 %, а також державних підприємств, щодо яких прийняте рішення про приватизацію, зменшилась порівняно з даними на початок квітня 2012 р. більше ніж на 6 млн грн. За останніми даними, вона становить 62,5 млн грн, на початок квітня – 68,8 млн грн. Усього в реєстрі «боржників» обліковується 37 підприємств. При цьому слід зазначити, що більше 75 % загальної суми заборгованості припадає на підприємства, що перебувають на різних стадіях банкрутства (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 13.06).

***

Российский газовый монополист «Газпром» перечислил в адрес НАК «Нефтегаз Украины» 2 млрд долл. аванса за транзит для закачки газа в подземные газовые хранилища. Об этом заявил глава российского концерна А. Миллер.

«У нас есть понимание того, что величина аванса соответствует тому объему газа, который Украина должна создать в своих хранилищах для подготовки к зиме. Надо было бы больше, дали бы больше, но эту цифру определил НАК “Нефтегаз Украины”», – сказал А. Миллер.

Кроме этого, он добавил, что в скором времени проведет встречу с главой «Нефтегаза» Е. Бакулиным и министром энергетики и угольной промышленности Ю. Бойко. В ходе встречи планируется обсудить, как Украина будет осуществлять закачку газа в текущем году.

Ранее сообщалось, что НАК «Нефтегаз Украины» в первой половине июня увеличил среднесуточный импорт российского газа на 70 % к показателям мая и апреля, до 84,5 млн куб. м в сутки. При сохранении такого темпа «Нефтегаз» получит от «Газпрома» 2,5 млрд куб. м по сравнению с 1,6 млрд куб. м в апреле и мае (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2012. – 13.06).

***

Доля импортируемых в Украину нефтепродуктов превысила критический уровень в общем балансе потребления. Об этом журналистам сообщил министр энергетики и угольной промышленности Ю. Бойко.

По его словам, в связи с этим Минэнергоугля поддерживает инициативу Министерства экономического развития и торговли по введению пошлин на импорт нефтепродуктов. «У нас совместная позиция с Минэкономторгом и сейчас мы работаем над запуском НПЗ», – сказал министр.

Он также отметил, что специальное расследование в отношении импорта нефтепродуктов является лишь одним, но не основным механизмом, который может способствовать возобновлению работы украинских НПЗ (*МинПром – інформація бизнес-класа (http://minprom.ua)*. – 2012. – 13.06).

***

Спрос на валюту на межбанковском рынке во второй половине мая превысил предложение. Об этом говорится в сообщении Национального банка Украины.

В нем отмечается, что динамика спроса и предложения на межбанковском валютном рынке Украины в мае была неравномерной: во второй половине месяца на нем формировался чистый валютный спрос. «Но по результатам месяца общий объем предложения иностранной валюты по безналичным операциям превысил спрос на нее почти на 135 млн долл.», – отмечает НБУ.

При этом Нацбанк в мае выходил на межбанк как с покупкой, так и с продажей валюты. Их отрицательное сальдо по итогам месяца составило 45 млн долл. По безналичным операциям в мае гривня обесценилась

относительно доллара на 0,48 %, до 8,0743 грн/долл., а по наличным – на 0,82 %, до 8,1065 грн/долл.

Как сообщалось, в последнее время обменный курс гривни на межбанке упал до 8,08–8,1 грн/долл. Глава Национального банка Украины С. Арбузов связал ослабление курса гривни с нестабильной финансовой ситуацией в Греции и не исключил административное вмешательство в ситуацию на межбанке (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

В мае золотовалютные резервы Национального банка Украины уменьшились на 2,9 %, или на 902,66 млн долл., составив на 31 мая 30,757 млрд долл. Об этом говорится в сообщении НБУ.

В мае сальдо интервенций НБУ на межбанковском валютном рынке было отрицательным и составило 45,3 млн долл. (НБУ купил на межбанке в мае 407,7 млн долл. (в эквиваленте), продал – 453 млн долл. (в эквиваленте)).

С начала 2012 г. (в январе – мае) золотовалютные резервы НБУ уменьшились на 3,3 %, или на 1,036 млрд долл., с 31,794 млрд долл. до 30,757 млрд долл.

Как сообщалось, по состоянию на 30 апреля золотовалютные резервы Национального банка Украины составили 31,66 млрд долл.

В частности, резервы в иностранной валюте составили 29,935 млрд долл., резервная позиция в МВФ – 0,03 млн долл., специальные права заимствования – 96,44 млн долл., а золото – 1,628 млрд долл. (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 13.06*).

***

Доллар снова стал популярным – из-за повышенного спроса на межбанковском рынке его стоимость достигла максимума с начала 2010 г.

Участники рынка объясняют, что рост был вызван погашением внутреннего госзайма на сумму 2,16 млрд грн 13 июня. Большая доля этих бумаг находилась у нерезидентов, которые планируют вывести средства за рубеж и потому скупали. Нацбанк был вынужден в течение нескольких дней подряд выходить с интервенциями на межбанковский рынок. В последний раз погашение такого большого объема происходило 16 мая – на 2,3 млрд грн. Следующее крупное погашение – на 2,2 млрд грн – запланировано на 12 сентября.

«Нацбанк способен нейтрализовать скачки доллара. Платежный баланс пока в норме, до августа ухудшений быть не должно. Но в августе – сентябре могут появиться более фундаментальные причины для роста доллара», – считает начальник отдела анализа финансовых рынков ИНГ Банка Украина А. Печерицын. Кроме того, курс будет зависеть от возврата долгов Украины.

В дальнейшем все будет зависеть от способности центробанка удержать

курс ручными методами, пишет газета. Причем эксперты сомневаются в наличии достаточных ресурсов для этого. «У регулятора мало ресурсов для удержания курса. Есть 30 млрд долл. международных резервов, но, если они опустятся ниже 22 млрд долл., это будет критической точкой и риском для экономики, – говорит президент Украинского аналитического центра А. Охрименко. – Потратить можно 8 млрд долл., но их нужно учесть при расчетах за газ» (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 13.06).

***

Всемирный банк ухудшил прогноз роста украинской экономики с 4 % до 3,8 % в 2013 г. Об этом говорится в июньском докладе ВБ «Глобальные экономические перспективы», опубликованном 13 июня.

Оценка роста мирового ВВП на 2013 также снижена с 3,1 % до 3 % из-за усиления кризисных тенденций в еврозоне и ослабления подъема в других регионах мира. ВБ также прогнозирует замедление роста мировой экономики до 2,5 % против 2,7 % в 2011 г.

Рост ВВП Китая Всемирный банк ожидает на уровне 8,2 % в 2012 г. и на 8,6 % в 2013 г. Экономика еврозоны потеряет 0,3 % в 2012 г., но в следующем году рост восстановится до 0,7 %. В США ожидается рост ВВП на 2,1 % в этом году и на 2,4 % в 2013 г.

«Возобновление напряженности в европейских странах с высоким уровнем доходов свело на нет положительные результаты, полученные в первые четыре месяца текущего года. Начиная с 1 мая ситуация на рынках стала утрачивать стабильность», – отмечается в докладе ВБ. Вместе с тем по состоянию на текущий момент ситуация в большинстве развивающихся стран не ухудшилась до той, что наблюдалась в последнем квартале 2011 года, считают в ВБ (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 13.06).

***

Почти половина украинцев тратит на еду более 60 % своего бюджета, передает UBR.

По официальной статистике, реальные доходы людей увеличились лишь на 7 %. Но по прогнозам экспертов, следующие несколько лет ситуация не улучшится. Доходы украинцев, если и будут возрастать, то меньшими темпами.

Это вызовет еще больший разрыв в показателях уровня жизни между нами и соседними странами. Причиной этому, указывают специалисты, является замедление темпов роста экономики, который на сегодня составляет 2–3 %.

«Для Украины рост на 2–3 % реального потребления – это очень мало. Потому что мы уже находимся на низком уровне. Где-то около 10 % должно расти ВВП Украины, и уровень потребления украинцами. Такие темпы позволят обществу быть в покое. Меньшие темпы будут вести к социальным

беспорядкам, а может и катаклизмам», – пояснил бывший заместитель председателя НБУ А. Савченко.

По уточненным данным в I квартале 2012 г. ВВП Украины возрос на 2 % по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Украинское правительство рассчитывает, что в текущем году рост экономики составит 3,9 % (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 12.06).

***

Негода завдала виробникам плодоовочевої продукції збитків на суму близько 300 млн грн. Про це повідомив експерт плодоовочевого ринку Асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» (УКАБ) І. Стрелюк, ідеться в прес-релізі асоціації.

За його словами, зливи та грози знищили більше 15 тис. га городини та плодово-ягідної продукції у найбільш постраждалих регіонах України: Закарпатській, Донецькій, Луганській і Одеській областях.

«Основні регіони, які вирощують плодоовочеву продукцію в Україні, від негоди істотно не постраждали. Загалом у країні станом на 13 червня втрати плодоовочівників незначні і становлять у середньому 5–6 %. Найбільше постраждали виробники Закарпатської, Донецької, Луганської та Одеської областей. У цих регіонах знищено до 20 % городини та плодово-ягідної продукції», – заявив І. Стрелюк.

За словами експерта, фінансові збитки виробників на сьогодні оцінити складно, але виходячи з інвестицій на вирощування плодоовочевої продукції, втрати становлять близько 270–300 млн грн (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 14.06).